

**STRATEGIJA ZA SMANJENJE
ENERGETSKOG SIROMAŠTVA
ZA GRAD SREBRENİK
(2025- 2029)**

**STRATEGIJA ZA SMANJENJE
ENERGETSKOG SIROMAŠTVA
ZA GRAD SREBRENİK**

(2025- 2029)

IZDAVAČ

Grad Srebrenik
ul. Varoških polja
75 350 Srebrenik
web: www.srebrenik.ba

AUTOR

Dr.sc. Asim Pandžić, vanredni profesor
Univerzitet u Tuzli, Filozofski fakultet- Odsjek za socijalni rad

KOAUTORI

Nusret Šerifović, dipl. ing. polj.
Grad Srebrenik

Adin Mujčić, dipl. prav.
Grad Srebrenik

Liljana Veselčić, dipl.soc.radnik
Centar za socijalni rad Srebrenik

**PODRŠKA
TOKOM
IZRADE**

Dr.sc. Džemila Agić, Centar za ekologiju i energiju Tuzla

Mr.sc. Vanja Rizvić, Centar za ekologiju i energiju Tuzla

Izrada “Strategije za smanjenje energetske siromaštva za Grad Srebrenik (2025- 2029)” je aktivnost u okviru treće faze projekta: “Inovacije u EE i OE za bolje prilagođavanje klimatskim promjenama i smanjenje siromaštva“, koji realiziraju Caritas Švicarske i Centar za ekologiju i energiju.

SADRŽAJ

Uvod.....	7
Metodološki pristup izrade strategije.....	8
Obrazloženje energetske siromaštva.....	9
Energetsko siromaštvo u EU i BiH.....	10
Evropska unija.....	10
Bosna i Hercegovina.....	12
Odgovor na energetsko siromaštvo.....	13
Mjerenje energetske siromaštva.....	13
Rješavanje energetske siromaštva mjerama energetske efikasnosti.....	14
Podrška prihodima onih koji žive u energetskom siromaštvu.....	15
Strateška platforma.....	16
Situaciona analiza.....	16
Demografska struktura stanovništva.....	16
Socijalna struktura stanovništva.....	17
Geografske i stambene karakteristike.....	18
Energetske karakteristike.....	18
Povezanost strategije sa postojećim strateškim dokumentima i zakonima.....	19
Strateška vizija.....	20
Strateški ciljevi.....	21
Indikatori i definicija energetske siromaštva.....	21
Koordinacija i odgovornost za energetsko siromaštvo.....	22
Programski ciljevi i mjere.....	23
Strateški cilj 1. Ublažiti rizik energetske siromaštva programima socijalne pomoći.....	23
Programski cilj 1.1. Uspostaviti sistem mjerenja i efektivnog ciljanja energetskih siromašnih domaćinstva.....	23
Mjera 1.1.1. Identifikacija, praćenje i mapiranje žarišnih područja energetski siromašnih domaćinstva.....	23
Programski cilj 1.2. Osigurati socijalne programe finansijske pomoći za smanjivanje energetske siromaštva.....	24
Mjera 1.2.1. Novčana pomoć za subvencioniranje troškova električne energije.....	24
Mjera 1.2.2. Novčana pomoć za subvencioniranje troškova grijanja utoku grijne sezone ...	24
Strateški cilj 2. Podići svijest i znanje građana o prevenciji i prevazilaženju rizika energetske siromaštva.....	25
Programski cilj 2.1. Osigurati energetski pregled i savjetovanje za energetski ranjiva domaćinstva.....	25
Mjera 2.1.1. Provjere i savjetodavne intervencije za energetski ranjiva domaćinstva.....	25
Programski cilj 2.2. Edukacija građana i organiziranje edukativno-informativnih događanja na temu energetske siromaštva i energetske efikasnosti.....	26
Mjera 2.2.1. Organizacija edukacija u oblasti energetske efikasnosti.....	26
Mjera 2.2.2. Informisanje i savjetovanje u pripremi dokumentacije za prijavu na javne pozive za sufinansiranje energetske efikasnosti.....	27
Mjera 2.2.3. Organizacija edukacije u oblasti energetske efikasnosti u javnim ustanovama.....	27
Programski cilj 2.3. Javne kampanje na temu energetske siromaštva i energetske efikasnosti.....	28
Mjera 2.3.1. Kampanje „energetske pismenosti“ i „energetske efikasnosti“.....	28
Strateški cilj 3. Smanjiti rizik energetske siromaštva razvojem održivog, energetski efikasnog socijalnog stanovanja.....	29
Programski cilj 3.1. Integrisati mjere energetske efikasnosti i mjere socijalne politike.....	29

Mjera 3.1.1. Unapređenje standarda energetske efikasnosti (grijanje, topla voda, el. energija) uz visoke stope sufinansiranja za energetska siromašna domaćinstva.....	29
Mjera 3.1.2. Unapređenje standarda ovojnice postojećih individualnih i kolektivnih stambenih objekata uz visoke stope sufinansiranja za energetska siromašna domaćinstva	29
Mjera 3.1.3. Mali energetski paket efikasnih tehnologija za energetska siromašna domaćinstva	30
Programski cilj 3.2. Unapređenje sistema zagrijavanja stambenih objekata	31
Mjera 3.2.1. Pomoć u zamjeni neefikasnih grijnih tijela za domaćinstva u riziku od energetskog siromaštva	31
Mjera 3.2.2. Pomoć pri uvođenju mjerača u objektima za kolektivno stanovanje za domaćinstva pogođena energetskim siromaštvom.....	32
Programski cilj 3.3. Podsticanje primjene obnovljivih izvora električne energije	32
Mjera 3.3.1. Sufinansiranje nabavke električnih uređaja za uštedu energije za domaćinstva u riziku od energetskog siromaštva	32
Mjera 3.3.2. Sufinansiranje nabavke i ugradnju energetski efikasne rasvjete za domaćinstva u riziku od energetskog siromaštva	33
Mjera 3.3.3. Sufinansiranje nabavke i ugradnje solarnih panela za domaćinstva u riziku od energetskog siromaštva	34
Akcioni i finansijski plan i praćenje.....	35
Akcioni plan.....	35
Finansijski plan.....	42
Monitoring i evaluacija.....	44
Anexi:.....	45
Anex 1. Grupe domaćinstava pogođene energetskim siromaštvom	45
Anex 2. SWOT analiza	46

Uvod

Energetsko siromaštvo za sve veći broj ljudi u BiH predstavlja veliki izazov, a izvlačenje ranjivih građana iz njega trebao bi biti jedan od hitnih zadataka svih nadležnih institucija od lokalnih zajednica do državnog nivoa. Ključni uzroci energetskog siromaštva leže u kombinaciji niskog dohotka, visokog izdatka raspoloživog dohotka za energiju i loše energetske efikasnosti, posebno u pogledu izvedbe stambenih objekata. Polazeći od okvira energija-životna sredina-siromaštvo, smatra se da je siromaštvo ukorijenjeno u samoj prirodi domaćinstva, njegovog kapitala i humanog kapaciteta. S tim u vezi na siromaštvo se može gledati s tri različita aspekta: sa aspekta prihoda, sa aspekta osnovnih potreba i sa aspekta sposobnosti. Strategijom će se uzeti u obzir sva tri aspekta siromaštva i nastojanju da ih unaprijedi.

Mnoge općinske i/ili gradske uprave su već razvile strategije energetske efikasnosti, koje uglavnom samo djelimično ili čak negativno utiču na najugroženije osobe. Lokalne vlasti i vlade moraju osigurati da se negativni društveni rezultati izbjegnu ili nadoknade kreiranjem politika koje će to uzeti u obzir i/ili ih povezati s mjerama koje se suprotstavljaju svim rizicima. Općinske i/ili vladine energetske politike mogu različito uticati na siromaštvo i nejednakost. To je slučaj, npr. kada politika pruža ekonomsku podršku grupama s nižim prihodima, smanjujući siromaštvo, ali još više koristi grupama s višim prihodima, čime se povećava jaz u bogatstvu među tim grupama. Neciljane sveobuhvatne subvencije koje podržavaju upotrebu fosilnih goriva mogu izgledati kao najlakši način da se ponudi brza pomoć domaćinstvima i preduzećima. Ipak, vjerovatno će povećati nejednakost tako što će najviše koristiti grupama s višim prihodima. Ove politike također mogu povećati osjetljivost domaćinstava na promjenjivost cijena fosilnih goriva, umjesto da podstiču prelazak na čistije, otpornije izvore energije.

Cijene električne energije i energije za grijanje su znatno uvećane u toku posljednje dvije godine, a očekuje se da će u narednim godinama troškovi električne energije i energije za grijanje značajno porasti u BiH i mnogo će više ljudi iskusiti energetsko siromaštvo u različitim stupnjevima, a najviše će biti pogođene najugroženije demografske skupine. Pristup energetskim uslugama je ključan za socijalnu uključenost. Odgovarajuće grijanje, hlađenje, rasvjeta i energija za napajanje uređaja osnovne su usluge na kojima se temelje pristojan životni standard i zdravlje ljudi. Veoma je važno imati na umu, da je potrebno poboljšati pristup socijalnim uslugama korisnicima koji imaju nizak nivo prihoda i obrazovanosti što rezultira malim prihodima domaćinstva, koji obično ne pokrivaju osnovne troškove. Također, uvažavajući problem energetskog siromaštva profesionalni socijalni radnici mogu doprinijeti boljoj socijalnoj mobilizaciji.

Strategija za smanjenje energetskog siromaštva postaje nužnost u situaciji poskupljenja energenata i sve veće energetske isključenosti kako siromašnih slojeva društva tako i onih koji su u riziku od siromaštva, u kojoj su na udaru najranjiviji, i kada će budžeti, u padu ekonomskih performansi, biti nedovoljni za smanjenje broj ranjivih i energetski siromašnih domaćinstva. Kad se sve uzme u obzir, višestruka dobrobit od rješavanja problema energetskog siromaštva može izravno potaknuti privredni rast i prosperitet. Dok neodrživo korištenje energije ima za posljedicu usporavanje privrednog i društvenog rasta, sprečava smanjenje siromaštva i humanog i održivog socijalnog razvoja, te nepovoljnog uticaja na zdravlje stanovništva. Na siromašne se često gleda kao na statističku kategoriju koju treba identifikovati, istražiti i vremenom smanjivati. Strategijom će se posmatrati siromašni kao aktivni učesnici u procesima smanjenja siromaštva i humanog razvoja.

Prvi dio Strategije daje metodološki pristup i obrazloženje energetskog siromaštva, njegovog stanja u Evropskoj uniji i Bosni i Hercegovini, te odgovora na energetsko siromaštvo. Drugi dio je Strateška platforma koja sadrži: situaciona analiza, viziju i strateške ciljeve. Zatim definirani indikatori i definicija energetskog siromaštva te nadležnost institucija i njihova koordinacija. Treći dio, razrađuje strateške ciljeve na prioritetne ciljeve i mjere koje će se realizovati u cilju sjenjenja energetskog siromaštva uzimajući u obzir nivo prihoda, edukacije građana o energetskom siromaštvu i rješavanju izazova s kojima se susreću, te mjere energetske efikasnosti. Prvi tip mjera

odnosi se na direktno povećanje raspoloživog dohotka domaćinstva, tipično kroz različite oblike direktne finansijske pomoći. Drugi tim mjera odnosi se na indirektno smanjenje izdataka za potrošnju energije povećanjem nivoa znanja i informiranost građana. I treći tip mjera doprinosi direktnom smanjenju izdataka domaćinstava za energiju, fokusiranjem na smanjenje potrošnje energije, poput npr. energetske efikasnosti stambenih objekata i kućanskih uređaja, korištenje obnovljivih izvora energije te time ujedno doprinijeti pozitivnim efektima na okoliš i održivi razvoj. U četvrtom dijelu je opisan akcioni plan i način praćenja implementacije strategije. U Aneksu je data SWOT analiza i tabela grupa domaćinstava pogođenih energetskim siromaštvom.

Metodološki pristup izrade strategije

Izrada Strategija za smanjenje energetskog siromaštva dio je treće faze projekta (*Faza energetske efikasnosti III*) „Inovacije u energetskoj efikasnosti i obnovljivoj energiji za bolje prilagođavanje klimatskim promjenama i smanjenje siromaštva”, koji implementira Centar za ekologiju i energiju (CEE) Tuzla u saradnji sa Caritas Švicarske (CaCH).

Metodološki pristup izradi Strategije urađen je u skladu sa „Smjernicama za planiranje smanjenja energetskog siromaštva za jedinice lokalne i regionalne samouprave”, izrađenih u okviru projekta CO-EMEP, Preporuci komisije (EU) 2020/1563 o energetskom siromaštvu, Direktivi o energetskoj efikasnosti 2012/27/EU Evropskog parlamenta i Vijeća o energetskoj efikasnosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ, Direktivi o električnoj energiji Direktiva (EU) 2019/944 Evropskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU, te Mišljenju Stručna grupe za zapošljavanje, socijalna pitanja i privredu SOC/717 Rješavanje problema energetskog siromaštva i otpornost EU-a: izazovi iz privredne i socijalne perspektive.

Dokument je uzeo u obzir i mjeru 2.5.5. Osigurati socijalne programe za smanjivanje energetskog siromaštva, sadržane u Prioritetu 2.5. Smanjivati siromaštvo i socijalnu isključenost, Strategije razvoja Federacije Bosne i Hercegovine u kojoj se navodi „Da bi se osiguralo minimalno, finansijski pristupačno i pouzdano snabdijevanje energijom tj. da „niko nije zapostavljen“ u ovoj oblasti, treba planirati i provoditi programe socijalne zaštite ugroženih kupaca primjenom koncepta smanjenja energetskog siromaštva, što između ostalog, podrazumijeva i podršku za poboljšanje energetske efikasnosti, te razmatranje, izradu i implementaciju socijalnog akcionog plana u oblasti energetike u FBiH“.

Prilikom izrade Strategije vođeno je računa da se svi postupci vode u skladu sa Uredbom o izradi strateških dokumenta U Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 74/19) definisana je metodologija kojom su propisani koraci u procesu izrade i sadržaj strateških dokumenata. U početnoj fazi procesa izrade Strategije, potpisan je Sporazum sa gradonačelnikom Grada Srebrenik, Broj: 07-1305/23 od 07.11.2023. godine, na osnovu kojeg je formirana radna grupa za izradu Strategije sastavljena od predstavnika lokalne samouprave i centra za socijalni rad koja je usmjeravala dinamiku i proces izrade Strategije.

Proces izrade Strategije počeo je analizom svih strateških i drugih dokumenata koji su bili dostupni (europski, regionalni, državni, federalni, kantonalni), a koji tretiraju oblast energetskog siromaštva. Potom su uslijedile radionice u okviru kojih je urađena je početna situaciona analiza, te produbljena situaciona analiza sa SWOT matricom. Tokom narednih radionica raspravljalo se o prijedlozima vizije, strateških ciljeva, prioriteta i mjera za rješavanje pitanje energetskog siromaštva. Na osnovu toga izrađen je akcioni plan. U toku izrade Strategije kontinuirano su vođene konsultacije sa svim učesnicima procesa.

Obrazloženje energetske siromaštva

Pitanja upotrebe energije, životne sredine i siromaštva su veoma tijesno povezana i nalaze se u međuzavisnom odnosu. Sposobnost domaćinstva da priušti potrebnu količinu energije pokazuje samo jedan segment složenih međuzavisnosti između energije, životne sredine i siromaštva.

U svijetu ne postoji jedinstvena definicija niti metodologija za utvrđivanje koje grupacije stanovništva spadaju u energetske siromašne populacije. Pojedine evropske zemlje primjenjuju definicije prilagođene njihovim životnim uslovima. U Bosni i Hercegovini ne postoji jasna definicija energetske siromaštva, niti metodologija i indikatori za utvrđivanje i praćenje energetske siromaštva.

Energetsko siromaštvo predstavlja veoma širok pojam. Tretira se kao višedimenzionalan problem koji proizilazi iz nepostojećih/inefektivnih socio-ekonomskih šema, a što je dodatno popraćeno neadekvatnim sistemima proizvodnje i potrošnje energije. Prelazak na liberalizovano energetske tržište, bez uspostavljenih mehanizama zaštite potrošača i kontinuirani rast cijena energenata predstavlja poseban problem u državama gdje je cijena energenata bila regulisana i subvencionirana od strane države

Dvije najčešće korištene definicije energetske siromaštva u naučnoj literaturi su: „Domaćinstvo je energetske siromašno ukoliko bi trebalo trošiti više od 10 % svojih prihoda da održi dom adekvatno toplim”, „Nemogućnost zagrijavanja doma i podmirivanja osnovnih energetske potreba do društveno i materijalno potrebnog nivoa” uz „narušeno fizičko i mentalno zdravlje i smanjenje mogućnosti učestvovanja u aktivnostima zajednice”².

Jedan od definicija energetske siromaštva kaže da ono predstavlja "Situacije, gdje domaćinstva ili pojedinci, nisu u mogućnosti da sebi priušte osnovne energetske usluge kao što su grijanje, hlađenje, kuhanje, rasvjeta, transport i dr., a koje garantuju normalne/pristojne uslove života, usljed (a) niskih primanja, (b) visokih cijena različitih energenata i (c) male energetske efikasnosti objekata u kojima se živi.”³

Evropska komisija donijela je Preporuke o energetske siromaštva koje uključuju tri pokazatelja koja se koriste za opisivanje i mjerenje energetske siromaštva u EU: nemogućnost adekvatnog zagrijavanja doma; dospjele neplaćene obveze po računima za energiju i prisutnost krova koji propušta, vlažnih zidova, podova ili temelja, ili truleži u prozorskim okvirima ili podu.

Energetsko siromaštvo je stoga kompleksni problem koji zahtijeva interdisciplinarni pristup različitih sektora: energetike, sistema socijalne zaštite, zdravstvenog sistema itd.

U ključne uzroke energetske siromaštva su spadaju: rast cijena energije, uključujući i upotrebu relativno skupih energenata, pad prihoda domaćinstva i osobno siromaštvo, te degradacija stambenog fonda (loša energetska efikasnost) koji se ne obnavlja u onoj mjeri u kojoj bi mogao ili trebao. Sve navedeno čini začarani krug uzorka i posljedica: energetske neefikasnost građevina; nizak nivo prihoda, odnosno osobno siromaštvo; isključenja iz energetske mreže; gubitak doma uslijed nepodmirivanja troškova (stambeni kredit, režijski troškovi...); narušeno fizičko i mentalno zdravlje te kvaliteta života; društvena marginaliziranost i izolacija; drugi relevantni uzroci (nizak stupanj obrazovanja, nezaposlenost...).

Energetsko siromaštvo je rezultat većeg broja uticaja od kojih treba posebno izdvojiti sljedeće: (1) Slabe energetske performanse objekata (građevinski materijal, krovni pokrivač, nekvalitetni prozori i vrata...), što je u najvećem broju karakteristika starijih objekata, ali i novijih koji su građeni bez poštovanja Uslova i tehničkih normativa za projektovanje stambenih zgrada i stanova; (2) Niski

¹ B. Boardman, Fixing Fuel Poverty: Challenges and Solutions. Earthscan, 2010.

² S. Buzar, Energy Poverty in Eastern Europe: Hidden Geographies of Deprivation. Ashgate Publishing, Ltd., 2007.

³ "Overview report on the energy poverty concept" Eszter Turai (MRI), Senta Schmatzberger (BPIE), Rutger Broer (BPIE), 2021, www.comact-project.eu

prihodi nedovoljni za nabavku potrebnih energenata; (3) Nekvalitetna i energetska neefikasna lokalna ložišta (na primer, peć „smederevac“) i korištenje sirovog drveta, koja emituju zagađujuće gasove u unutrašnji prostor i/ili imaju velike toplotne gubitke; (4) Velike zdravstvene i druge javne štete koji nastaju u procesu proizvodnje energije iz fosilnih goriva; (5) Nekvalitetan ogrjevni materijal (niskokalorični i zagađujući ugalj, loženje otpadnih materijala...); (6) Visoke cijene daljinskog grijanja koje su posljedica disfunkcionalnih tehničkih i tehnoloških sistema daljinskog grijanja i visoke cijene energenata. Pored ovih uticaja, energetska siromaštvo posmatrano iz ugla (negativnih) učinaka na zdravlje ljudi i životnu sredinu je direktno povezano sa radom termoelektrana na ugalj i posljedicama koje emisije iz termoelektrana imaju na zagađenje humane i prirodne sredine.⁴

U kontekstu energetske siromaštva i isključenosti energetska najranjivije kategorije (ugroženima) se smatraju oni potrošači energije koji po svojim sociodemografskim obilježjima i energetskim pokazateljima koji se vežu na njihovo domaćinstvo imaju veću vjerojatnost da budu energetska siromašni od opće populacije. Energetskim siromaštvom su najteže pogođeni građani s niskim prihodima, kao što su najsiromašniji radnici (siromašni zaposleni), penzioneri s niskim primanjima, studenti, mlade odrasle osobe, porodice s mnogo djece i samohrani roditelji, kao i stanovništvo u nepovoljnom položaju koje je ionako izloženo velikim stopama siromaštva (socijalno ugroženi), što obuhvaća i osobe s invaliditetom, starije osobe, etničke manjine posebno romska manjina. Pored toga žene su izloženije većem riziku od energetske siromaštva i njegovim posljedicama zbog toga što u prosjeku primaju niže plaće, ali i zato što u većoj mjeri ovise o grijanju i hlađenju u domaćinstvima jer više vremena provode kod kuće zbog pružanja brige o porodici.

Posljedice energetske siromaštva na kvalitet života domaćinstva su višestruke i, bez izuzetka, negativne: (i) zdravstveni problemi izazvani niskim temperaturama u stanu, (ii) visok stepen unutrašnje zagađenosti prostora – *indoor pollution* – što direktno utiče na povećan stepen obolijevanja i smrtnosti tokom zimskih mjeseci u domaćinstvima sa nekvalitetnim lokalnim ložištima, (iii) smanjenje grijne površine stana odnosno broja prostorija koje se griju, (iv) umanjeње higijenskih standarda i navika zbog hladnoće u kupatilu tokom zimskih mjeseci, (v) pogoršanje uslova stanovanja, uslova za učenje, odmor, praktikovanja kulturnih navika i socijalne interakcije zbog smanjenja grijne površine odnosno prostora stana koji se može koristiti na komforan način, (vi) odricanje ili redukovanje mnogih drugih potreba zbog visokog učešća izdataka za energiju u ukupnom prihodu domaćinstva (hrana, lijekovi, obrazovanje...).

Sumarno, siromašna domaćinstva, ali i ona sa tzv. srednjim prihodima, prinuđena su na različite vidove uštede energije u okolnostima termički slabo izolovanih stambenih objekata i visoke potrošnje energenata za zagrijevanje stanova. Negativni efekti energetske siromaštva posebno se očituju u ranjivim društvenim grupama – domaćinstva sa malom djecom, domaćinstva sa hronično bolesnim članovima, staračka domaćinstva, nezaposleni, domaćinstva ispod ili na granici siromaštva.

Energetska siromaštvo u EU i BiH

Evropska unija

U preporuci Evropske komisije (EU) 2020/1563 o energetskom siromaštvu⁵ navodi se da energetska siromaštvo označava situaciju u kojoj domaćinstva nemaju pristup osnovnim energetskim uslugama. Gotovo 34 miliona Europljana 2018. nije moglo priuštiti primjereno grijanje u domaćinstvu, zbog čega je energetska siromaštvo velik problem za EU. U evropskom stupu

⁴ Vidjeti Stuck in the Past. Energy, Poverty and Environment – Serbia and Montenegro. UNDP, Belgrade, 2004.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H1563>

socijalnih prava, koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija zajednički potpisali 17. novembra 2017., energija se navodi kao jedna od osnovnih usluga kojoj svatko ima pravo pristupa.

Podrška pristupu takvim uslugama mora biti dostupna onima kojima je potrebna. Kako se navodi u preporuci, odgovarajuće grijanje, hlađenje, rasvjeta i električna energija za napajanje kućanskih aparata osnovne su usluge neophodne za dostojanstven životni standard i zdravlje. Pristup energetske usluge ključan je za socijalnu uključenost. Rješavanje problema energetske siromaštva stoga potencijalno može donijeti višestruke koristi, uključujući smanjenje izdataka za zdravstvo, smanjenje onečišćenja zraka (zamjenom neprikladnih izvora toplinske energije), poboljšanje ugode i dobrobiti te olakšanje za kućni budžet. Te bi koristi zajednički izravno potaknule privredni rast i blagostanje u Evropskoj uniji.

Energetsko siromaštvo ključni je pojam konsolidiran u zakonodavnom paketu pod nazivom „Čista energija za sve Evropljane”, kojim se želi olakšati pravedna energetska tranzicija.

Na temelju Direktive o energetskej efikasnosti 2012/27/EU⁶ Evropskog parlamenta i Vijeća, države članice obvezne su uključiti potrebu za smanjenjem energetske siromaštva u svoje obveze povezane s energetskej efikasnošću. Energetska efikasnost jedna je od pet dimenzija europske Energetske unije. Kroz princip „Prvo energetska efikasnost“ (engl. Energy efficiency first), Europska unija je prepoznala i potvrdila da je upravo energetska efikasnost europski najznačajniji izvor energije.

Kako je sažeto navedeno u uvodnoj izjavi 59. preinačene Direktive o električnoj energiji⁷, do energetske siromaštva dolazi zbog kombinacije niskih primanja, visokih troškova energije i loše energetske efikasnosti domova. Riječ je o vrlo složenom pitanju na koje utiču nestabilne cijene na energetskej tržištu i loša energetska efikasnost, posebno u pogledu svojstava zgrada, u kombinaciji s čitavim nizom socioekonomskih faktora povezanih s općim siromaštvom i problema povezanih sa sistema posjeda nekretnina. Države članice trebale bi poduzeti potrebne mjere za zaštitu ugroženih i energetske siromašnih kupaca u kontekstu unutarnjeg tržišta električne energije. Takve se mjere mogu razlikovati zavisno o posebnim okolnostima u predmetnim državama članicama i mogu uključivati mjere socijalne ili energetske politike koje se odnose na plaćanje računa za električnu energiju, ulaganje u energetskej efikasnost stambenih zgrada ili zaštitu potrošača poput zaštitnih mjera protiv isključivanja. U slučajevima u kojima se univerzalne usluge također pružaju malim poduzećima, mjere kojima se osigurava pružanje univerzalnih usluga mogu se razlikovati zavisno o tome jesu li te mjere namijenjene kupcima iz kategorije domaćinstvo ili malim poduzećima (58).

Račune za režije, uključujući račune za energiju, 2018. nije moglo redovito plaćati 6,8 % ljudi koji žive u privatnim domaćinstvima u EU-u (30,3 miliona ljudi) te su oni bili izloženi riziku od isključenja iz energetske mreže. U istom razdoblju 7,3 % stanovništva EU-a (37,4 miliona ljudi) nije imalo ugodnu temperaturu okoline u svojim domovima.

S tim u vezi Evropska komisija preporučuje da države članice razviju sistemski pristup liberalizaciji energetskej tržišta u cilju podjele koristi među svim dijelovima društva, posebno onima kojima je to najpotrebnije, te razviju mjere za rješavanje problema energetske siromaštva koje se temelje na uskoj saradnji svih nivoa uprave, posebno omogućavajući usku saradnju regionalnih i lokalnih vlasti s jedne strane te organizacija civilnog društva i subjekata iz privatnog sektora s druge strane.

⁶[untitled \(europa.eu\)](#)

⁷<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0944>

Bosna i Hercegovina

U Bosni i Hercegovini⁸ ne postoji jasna definicija energetske siromaštva, kao ni metodologija i indikatori za utvrđivanje i praćenje energetske siromaštva, tako da ne postoji ni regulatorni okvir za njegovo suzbijanje.

Nedostaju politike koje su posebno usmjerene na problematiku energetske siromaštva kao sastavnog dijela održivog razvoja u procesu energetske tranzicije. Pojedine javne politike samo dijelimično tretiraju ugrožene potrošače. Određeni napredak je postignut u pogledu zaštite ugroženih potrošača energije u najnovijim verzijama Zakona o električnoj energiji Republike Srpske iz 2020. godine i Zakona o električnoj energiji Federacije Bosne i Hercegovine iz 2013. godine. Međutim, u oba slučaja relevantni podzakonski akti, programi i propisi tek treba da se uspostave. Pojmovi kao što su energetske ranjiv i energetske zaštićeni potrošač se u dokumentima koriste naizmjenično i razlikuju se po značenju među entitetima, što će vjerovatno učiniti provođenje mjera za suzbijanje energetske siromaštva složenijim.

Stanja kao što su energetske siromaštvo i energetske ranjivost prepoznati su u Okvirnoj energetske strategiji BiH do 2035.godine, u novoj Strategiji razvoja Federacije BiH 2021.-2027. godina i u Strategiji razvoja energetske sektora Republike Srpske do 2035. godine. U pomenutim dokumentima je navedeno da je povećanje energetske efikasnosti ključni alat za iskorjenjivanje energetske siromaštva (u dijelu potrošnje električne energije i zagrijavanja domaćinstava). Međutim, još uvijek nedostaju ključni dokumenti za daljnja poboljšanja i direktniji pristup u smislu zakona i podzakonskih akata. Zakon o energetske efikasnosti Federacije Bosne i Hercegovine ("Sl. novine FBiH", br. 22/17) ne spominje ranjive potrošače.

U Zakonu o električnoj energiji Federacije Bosne i Hercegovine ("Sl. novine FBiH", br. 66/2013, 94/2015, 54/2019) navodi se da će Vlada Federacije izraditi i usvojiti Program zaštite ugroženih potrošača električne energije koji pripadaju kategoriji domaćinstava. Izrada navedenog programa počela je 2005. godine ali nikada nije finalizirana, jer su nadležni organi obrazložili da nije bilo osnova za izradu dokumenta u odsustvu demografsko-socijalne karte.

U Zakonu o električnoj energiji Republike Srpske ("Sl. Glasnik RS", br. 68/20) definisan je energetske zaštićeni potrošač, ali sa aspekta socijalno ugroženih potrošača, te je sama implementacija prebačena na lokalne zajednice. Ovim zakonima, energetske ranjivost ostaje usko povezana sa socijalnom ugroženošću, pa se ovaj izazov prenosi na institucije nadležne za socijalnu zaštitu, kao i ministarstva zadužena za socijalnu politiku (na kantonalnom nivou), u kontekstu zaštićenih potrošača.

Zakon o električnoj energiji Brčko distrikta BiH (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 27/2021) ne spominje ugrožene potrošače energije, ali u Brčko distriktu postoje programi za subvencioniranje računa za električnu energiju za socijalno ugrožene potrošače.

Tačan podatak o broju energetske siromašnih domaćinstava ne može se utvrditi, međutim, na osnovu pojedinih pokazatelja, taj broj zasigurno premašuje 50% od ukupne populacije. Postojeće procjene ukazuju da 69% domaćinstava u BiH troši više od 10% svog dohotka za plaćanje računa za električnu i toplotnu energiju, i prema jednoj od postojećih definicija spadaju u energetske siromašnu populaciju stanovništva. Identifikovanje energetske siromašnih domaćinstava u BiH nije moguće bazirati samo na ovom kriteriju, već se moraju primijeniti dodatni kriteriji. U najugroženije grupacije stanovništva, koje su podložnije energetske siromaštva, spadaju primaoci socijalne pomoći, jednoroditeljske porodice sa više djece i osobesa invaliditetom. Penzioneri su također suočeni sa posljedicama energetske siromaštva češće nego domaćinstva u kojima su pojedini članovi zaposleni, obzirom da imaju drugačije životne navike.

⁸ Vidi više u „Suzbijanje energetske siromaštva u Bosni i Hercegovini – prvi korak energetske tranzicije“ dostupno na https://osfbih.org.ba/images/News/NewsDocs/Energetsko_siromastvo_policy_paper.pdf

Nacrt dokumenta Integrirani nacionalni klimatski i energetska plan Bosne i Hercegovine, koji je pripremljen 2020 godine, i koji je još u procesu usvajanja, samo generalno uključuje energetska siromaštvo, i definiše ciljeve u ovoj oblasti. Usvajanjem dokumenta na državnom nivou bi se kreirali uslovi za uspostavljanje politika o energetskaom siromaštva, na svim nivoima vlasti u BiH.

Odgovor na energetska siromaštvo

Mjerenje energetskaog siromaštva

U praksi, postoje tri najčešće korištene metode za određivanje načina na koji se mjeri energetska siromaštvo. Svaka od ovih metoda potencijalno daje različite rezultate za nivo energetskaog siromaštva i svaka može uticati na to kako aktivnost treba da bude usmjerena.

Na terenu se energetska siromaštvo utvrđuje kombinacijom objektivnih i subjektivnih kriterija, te društvenim konsenzusom oko razgraničenja između domaćinstva kojima je potrebna pomoć zajednice zbog energetskaog siromaštva i onih kojima nije. Naravno da je to razgraničenje često porozno i podložno daljnjim revizijama pod novim spoznajama o energetskaom siromaštva.

Subjektivni kriteriji dijele se u procjene članova kućanstva („ne mogu prikladno zagrijati prostorije“) i procjene socijalnih radnika („prostorije nisu prikladno zagrijane, djeca su pothlađena“).

Članovi domaćinstva uglavnom izražavaju nedovoljnu zagrijanost prostorija u hladnim razdobljima ili nemogućnost podmirivanja računa za energente kako bi postigli dovoljnu zagrijanost prostorija. Međutim, također je moguće da se plaćanjem prikladne potrošnje energije, npr. za zagrijavanje prostorija, ugrožavaju drugi nužni životni troškovi: prehrana, školovanje, učestvovanje u zajednici itd. U takvim slučajevima dolazi do objektivnog prihodovnog siromaštva, čak i ako su nominalno životne prostorije zagrijane na temperaturu od 21°C ili više. Konačno, moguće je da do takve potrošnje dolazi zbog neefikasnostisistema grijanja ili drugih energetska sistema, gdje se puno energije gubi u okolišu, a pritom se ne postiže željena kvaliteta života.

Subjektivne procjene socijalnih radnika uspoređuju sporno domaćinstvo s ostalim domaćinstvima u zajednici, i u saradnji s porodičnim liječnikom, procjenjuju ugrožava li nedostupnost energenata zdravlje ukućanima i njihovo punopravno učestvovanje u zajednici. Socijalni radnici mogu procijeniti nedostupnost i drugih energenata osim grijanja, npr. količinu vlage u prostorijama, nedovoljno svjetla za obavljanje školskih i profesionalnih aktivnosti i sl. U takvim situacijama, oni mogu upozoriti na potrebu ublažavanja specifično energetskaog siromaštva ukućana, iako se vjerojatno radi o domaćinstvima koja se bore sa siromaštvaom općenito.

Objektivni kriteriji energetskaog siromaštva dijele se na finansijske i nefinansijske. Nefinansijski kriteriji uključuju opće stanje domaćinstva te se temelje na mjerama kao što su prosječna dnevna temperatura, vlažnost zidova i namještaja, skladištenje i pospremanje hrane, pripremanje hrane, mogućnost rashlađivanja u razdobljima visoke temperature i sl. Finansijski kriteriji s druge strane su stvarni plaćeni trošak za potrošnju energije u domaćinstvu. Najčešće domaćinstva čiji finansijski izdatak za energiju u određenom razdoblju prelazi prosjek finansijskih izdataka za energiju domaćinstava u regiji, a spomenuti finansijski izdatak za energiju čini ta domaćinstva službeno siromašnima nazivamo energetska siromašnim domaćinstvima. Takva su domaćinstva dakle energetska siromašna čak i onda kada im npr. dnevna temperatura prostorija prelazi 21°C u hladnim razdobljima.

U osnovne metode provjere energetskaog siromaštva spadaju:

Metod rashoda - Metoda rashoda za izračunavanje energetskaog siromaštva sagledava udio prihoda domaćinstva (neto troškova stanovanja) koji je namijenjen zadovoljavanju energetska potreba. Ako domaćinstvo treba da potroši više od 10% svog prihoda na energiju, smatra se da je u energetskaom siromaštva, pri čemu se ozbiljnost energetskaog siromaštva povećava kako se

povećava udio prihoda koji se troši na energiju. Izvori podataka koji se koriste za prikupljanje dokaza o potrošnji domaćinstava se također prikupljaju relativno rijetko, što otežava praćenje napretka u borbi protiv energetske siromaštva. Osim toga, neki ljudi mogu imati visoke prihode, ali odluče da žive u domu koji je posebno energetski neefikasan. Iako ovi ljudi troše više od 10% svog prihoda na energiju, ne može se reći da su u osnovnoj deprivaciji i stoga nisu problem politike energetske siromaštva.

Subjektivna metoda - Subjektivna analiza energetske siromaštva postavlja ispitanicima niz pitanja kako bi utvrdili da li su morali bez grijanja ili su živjeli u nedovoljno grijanom domu. Međutim, samoprocjena energetske siromaštva može dati pogrešne utiske kreatorima politike o obimu energetske siromaštva.

Subjektivna kvalitativna procjena drugih – stručnjaka iz službi socijalne zaštite npr. socijalnih radnika u saradnji sa drugim odgovarajućim službama.

Objektivna metoda - Objektivna metoda izračunavanja energetske siromaštva nastoji da modelira ono što tipično domaćinstvo mora potrošiti na energiju da bi se njihov dom zagrijao prema preporučenim normama Svjetske zdravstvene organizacije i upoređuje to sa onim što znamo o prihodima domaćinstva kako bi pokušali odrediti izloženost domaćinstva energetskom siromaštvu.

Model niskog prihoda/visokih troškova - Razvijen od strane Londonske škole ekonomije i zvanično usvojen od strane Vlade Ujedinjenog Kraljevstva za upotrebu u Engleskoj i Velsu, model niskih prihoda/visokih troškova je pokušaj da se pozabave ograničenjima čistog modela energetske siromaštva zasnovanog na potrošnji. Prema ovom modelu da bi se razmatralo u energetskom siromaštvu, domaćinstvo mora imati i nizak prihod i suočiti se sa visokim troškovima energije (definisanim kao dvostruki medijan troškova energije). Ovo je pokušaj da se osigura da statistika o energetskom siromaštvu ne obuhvati ona domaćinstva koja nisu siromašna prihodima, ali odluče da žive u domu sa niskom energetskom efikasnošću.

Pokazatelji energetske efikasnosti se mogu podijeliti u četiri grupe:

- (a) pokazatelji kojima se trošak energije uspoređuje s dohotkom: energetska siromaštva kvantificira se usporedbom iznosa koji domaćinstva troše na energiju s njihovim dohotkom (npr. postotak ili broj domaćinstva koja troše više od određenog udjela svojeg raspoloživog dohotka na domaće energetske usluge);
- (b) pokazatelji koji se temelje na samoprocjeni: domaćinstvo se direktno pita u kojoj mjeri smatraju da si mogu priuštiti energiju (npr. mogu li svoj dom dovoljno ugrijati zimi i dovoljno rashladiti ljeti);
- (c) pokazatelji koji se temelje na direktnim mjerenjima: tim se pokazateljima mjere fizikalne varijable kako bi se utvrdila primjerenost energetskih usluga (npr. sobna temperatura);
- (d) indirektni pokazatelji: energetska siromaštva mjeri se pomoću povezanih faktora, kao što su dospelje neplaćene obveze za režije, broj isključenja i kvaliteta stambenog objekta.

Rješavanje energetske siromaštva mjerama energetske efikasnosti

Hvatanje ukoštac sa oskudicom u energiji i poboljšanje kvaliteta unutrašnje sredine domaćinstava sa malim prihodima moguće je izvesti putem sljedećih akcija i mjera koje doprinose ostvarenju tri različita cilja⁹: a) smanjiti cijene energije za domaćinstvo; b) poboljšati energetska efikasnost u zgradama nastanjenim najosjetljivijim domaćinstvima, uključujući neophodno ulaganje napora u obučavanje domaćinstava za racionalno korištenje energije i njenu uštedu; c) rad na socijalnom polju, povećavajući koliko je moguće male prihode.

⁹ The European Fuel Poverty and Energy Efficiency Project, Good practices experienced in Belgium, Spain, France, Italy and United Kingdom to tackle fuel poverty, 2008.

Analiza potrošnje energije i uticaji na zdravlje pokazuju da postoji hitna potreba za propagiranjem najpogodnijih tehnologija za uštedu energije za populaciju sa malim prihodima. Osim toga, te mjere treba da budu što je moguće rentabilnije. Različite zemlje Evropske unije imaju različite strategije i prioritete, već prema klimatskim odlikama i tipologiji zgrada. Uspješnost u postizanju energetske efikasnosti u domaćinstvu sa malim prihodima zavisice od polaznog nivoa energetske efikasnosti i toplotne ugodnosti, opsega poboljšanja efikasnosti i od toga da li su te mjere pristupačne domaćinstvu ili nisu. Sve one bi trebalo da doprinesu potencijalu intervencija u cilju poboljšanja energetske efikasnosti koje utiču na promjene u zdravlju članova domaćinstva.¹⁰

Energetska efikasnost treba imati primat u borbi protiv energetske siromaštva jer doprinosi smanjenju potrošnje energije, izdataka za energiju i emisija stakleničkih plinova te potiče razvoj lokalne privrede. Realizacija mjera energetske efikasnosti ima pozitivne uticaje na zdravlje (uklanjaju se vlaga, stalni propuh i plijesan) te se općenito povećava ugoda stanovanja.

Na bazi iznesenog, kao najrentabilnijim i efikasnim tehnologijama za domaćinstva sa malim prihodima, predlažu se: a) poboljšanje omotača zgrada, b) tehnike pasivnog grijanja i hlađenja, i c) poboljšanju servisiranja zgrada (kao što je zamjena grijnih sistema, rekuperacija toplote i sl.).

Poboljšanje omotača zgrade- Neodgovarajuća izolacija, jednostruki prozori i loša zaštita od promahe – razlozi su prisustva vlage, buđi i promahe, koji stvaraju veliki broj zdravstvenih problema. Zbog toga domaćinstva sa malim prihodima treba da poboljšaju izolaciju komponenata omotača, tj. zidova, krovova, zastakljenja, itd.

Tehnologije pasivnog korištenja sunčeve energije- Usvajajući pasivne tehnologije, povećanje sunčevih dobitaka je potrebno u severnim evropskim zemljama, dok je smanjenje potrebno u zemljama južne Evrope. Međutim, da bi se u potpunosti smanjili uticaji na sredinu, neophodne su još dvije mjere za ostvarenje energetske efikasnosti (električna efikasnost), ili pogodnosti (podmirenje preostalih energetskih potreba obnovljivim izvorima energije).

Poboljšanja u servisiranju zgrada i upravljanju energijom u njima- Poboljšanje efikasnosti servisiranja zgrada u kojima žive stanari sa malim prihodima, uglavnom se svode na zamjenu sistema za grijanje. Kada se govori o servisiranju zgrada, treba pomenuti i koncept upravljanja energijom u društvenim stanovima i domaćinstvima sa malim prihodima. Pametni mjerači mogu imati ključnu ulogu u monitoringu društvenih stanova.

Podrška prihodima onih koji žive u energetsom siromaštvu

Održavanje podrške za prihod domaćinstva je snažno povezano sa osnovnom uskraćenošću. Dakle, podrška prihodima igra veoma važnu ulogu u ograničavanju efekata energetske siromaštva.

Ovaj mjera opisuje podršku i mjere koje su dostupne kako bi se pomoglo ljudima u energetsom siromaštvu da podmiru i upravljaju svojim računima za energiju i radnje koje se poduzimaju kako bi se pomoglo ugroženim potrošačima da iskoriste mogućnosti za aktivno upravljanje i smanjenje energetskih troškova. Cijena energije je važan faktor koji doprinosi energetsom siromaštvu. Poteškoće u podmirivanju troškova energije mogu dovesti do toga da ukućani ne koriste dovoljno energije za održavanje adekvatnog grijanja svog doma, što može dovesti do dugoročnih zdravstvenih i socijalnih problema. Iako poboljšanje energetske efikasnosti doma može smanjiti račune domaćinstva za energiju, ne može ih eliminirati. Stoga je prepoznato da poboljšanja energetske efikasnosti moraju biti dopunjena odgovarajućom podrškom dohotka za one koji su u riziku od energetske siromaštva.

¹⁰ Liddell, C. and C. Morris, Fuel poverty and human health : A review of recent evidence, Energy Policy, vol. 38, no. 6, 2010, pp. 2987–2997.

Direktna finansijska pomoć je mjera koja treba da ide paralelno ali isključivo za najugroženije i to do momenta kada energetska siromašno domaćinstvo ne postigne energetska efikasnost, s obzirom na to da samo finansijske mjere ne omogućavaju korisnicima siguran izlazak iz energetskog siromaštva te da se njome djeluje isključivo na ublažavanje problema bez dugoročnog efekta na uzroke energetskog siromaštva.

Ovaj pristup obično uključuje direktnu finansijsku podršku - odbitke na mjesečnim računima za energiju, direktne finansijske naknade ili finansijske transfere s ciljem smanjenja ukupnog tereta računa za energiju za domaćinstva i zaštite od isključenja komunalnih usluga.

Direktna finansijska pomoć u vidu smanjenja iznosa računa za energiju je kratkoročno efikasna ali neodrživa mjera gdje se samo sufinansiraju troškovi energije u vidu smanjenja tereta računa za energente te ne pruža dugoročno rješenje problema, odnosno ne doprinosi suzbijanju uzroka i ne umanjuje štetne utjecaje na zdravlje i okoliš koji proizlaze iz energetske neimaštine. Međutim ovakav vid mjere je neophodan za ona domaćinstva koja se trenutno nalaze u teškoj materijalnoj situaciji i za koja nije sigurno da ne mogu obezbijediti osnovne energetske usluge bez finansijske pomoći sistema socijalne politike.

Strateška platforma

Situaciona analiza

Podaci koji se nalaze u Situacionoj analizi, su prikupljeni na osnovu sekundarnih izvora relevantnih za pojedine aspekte analize (podaci iz centra za socijalni rad, Federalni zavod za statistiku, podaci iz lokalne uprave).

Demografska struktura stanovništva

Prema popisu stanovništva u BiH iz 1991. godine općina Srebrenik je imala 40.796 stanovnika dok je prema podacima sa posljednjeg popisa stanovništva u BiH iz 2013. godine općina Srebrenik imala 39.678 stanovnika. U toku rata nastale su izmjene u demografskoj slici općine u odnosu na 1991. godinu. Gustina naseljenosti stanovništva je 181 stanovnik na km², što je niže od TK koja prema podacima Federalnog zavoda za statistiku u 2003 godini iznosi 192 stanovnika na km². Međutim gustina naseljenosti u Općini/Gradu Srebrenik je značajno veća od prosjeka regije, i prosjeka BiH (75 stanovnika na km²).

Stanovništvo živi u 63 pretežno ruralna naselja. Naselja su: Donji Podpeč, Gornji Podpeč, Tinja Gornja, Tinja Donja, Duboki Potok, Behrami, Šahmeri, Dedići, Seona, Lipje, Cage, Ljenobud, Bjelave, Kuge, Like, Rapatnica, Kiseljak, Uroža, Luka, Brda, Gornji Moranjci, Falešići, Čekanići, Brnjičani, Donji Moranjci, Ibrići, Gulami, Hrvati, Omerbašići, Hodžići, Ahmići, Pirage, Vikali, Murati, Maoča, Salihbašići, Lušnica, Crveno Brdo, Jasenica, Drapnici, Podorašje I, Podorašje II, Lisovići, Brezik, Kurtići, Zahirovići, Straža, Babunovići, Bare, Čehaje, Ježinac, Gornji Srebrenik, Donji Srebrenik, Čojluk, Čojlučko Polje, N.N. Polje, Srebrenik I, Srebrenik II, Špionica Centar, Špionica Donja, Špionica Gornja, Špionica Srednja, Cerik, Tutnjevac, i Huremi. Centar općine/grada je grad Srebrenik. Vrijedi istaći da od navedenih naselja nisu sva priznata kao naseljena mjesta.

Grad Srebrenik ukupno broji 39.678 stanovnika od čega je muškaraca 19.348, žena 20.330, dok je broj djece do 18. Godina starosti 2.934. Broj osoba dobi od 18-6g godine iznosi 25.456., dok je broj osoba koje su starije od 65. godina 4.565. Broj penzionera iznosi 6005. Podaci su dobiveni na osnovu podataka Federalnog zavoda za statistiku, popis 2013. god. konačni rezultati, kao i podataka Udruženja penzionera Grada Srebrenika.

U Gradu Srebreniku na osnovu podataka Federalnog zavoda za statistiku, popis 2013. god. konačni rezultati, je zastupljeno 13.187. domaćinstva, od čega je 2.057 samačkih domaćinstava, 3.340

domaćinstava sa dva člana, 2.980 domaćinstava sa 3. člana, 3.052 domaćinstva sa 4. člana, 544 domaćinstva sa 5. članova, 152 domaćinstva sa 6. članova i 238 domaćinstva sa 7. i više članova.

Procjenjuje se da oko 12.800 stanovnika živi u urbanim naseljima ili 28%, dok preostalih 32.200 stanovnika ili 72% spada u stanovništvo koje živi u ruralnim naseljima.

Socijalna struktura stanovništva

1. Zaposlenost/Nezaposlenost

Grad Srebrenik u 2023. godini prema podacima Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine je imao ukupno zaposlenih 8.356 stanovnika, od čega je 6,256 muškaraca, te 2.091 žena. Prema podacima Zavoda za zapošljavanje TK/Biro Srebrenik ukupno radno sposobnih a nezaposlenih osoba na području Grada Srebrenika je 6.209 osoba, od čega je 4.051. žena a 2.158 muškaraca.

2. Prihodi domaćinstva/porodica

U gradu Srebreniku shodno informaciji Udruženja penzionera Grada Srebrenika broj penzionera sa starosnom penzijom iznosi 2790, broj penzionera sa invalidskom penzijom iznosi 920, a broj penzionera sa Obiteljskom penzijom iznosi 2438 penzionera, od ukupnog broja penzionera, 6.148 penzionera.

3. Socijalno ugrožene kategorije

Prilikom izrade Informacije o socijalnoj strukturi stanovništva vazno je istaći da su svi podaci uzeti iz Izvještaja o radu ju Centar za socijalni rad za 2023 godinu. Sam uvid u podatke iz tabele pod rednim brojem 6 i 7 ukazuju na visok procenat korisnika socijalne zaštite (7800) i primaoca socijalne pomoći (6402) u odnosu na ukupan broj stanovništva.

Na osnovu kontinuiranog praćenja stanja u porodicama koje su radno nesposobne bez sredstava za život (korisnici stalne novčane pomoći čiji je broj 318) cjenimo da su u najvećem broju slučaja iste energetske. Znatna broj potencijalno energetskih ugroženih potrošača mogla bi se naći među porodicama čiji su članovi lica sa invaliditetom (575), porodice čiji članovi ostvaruju pravo na naknadu za tuđu pomoć i njegu (807), kao i porodice čiji članovi su hronični bolesnici (575) iz razloga što loše zdravstveno stanje članova porodice iste čiei ranjivim i nesposobnim da zadovolji svojih osnovnih energetskih potrebe.

Ukoliko krenemo od podatka iz tabele da na području općine Srebrenik pravo na dječiji dodatak ostvaruje ukupno 1926 djece i od činjenice da je cenzus za ostvarivanje navedenog prava iznosi 247,00 km po članu domaćinstva potpuno je evidentno da veliki broj porodica ima vrlo niske prihode što sasvim sigurno znatnu mogućnost da su energetski siromašne porodice.

Često među porodicama sa poremećenim porodičnim odnosima zbog njihove disfunkcionalnosti susrećemo svaki oblik siromaštva pa i energetskog. Porodice čiji članovi ispoljavaju društveno negativno ponašanje (sklone skitnji, prosjačenju i njihov broj iznosi 61) su prema podacima Centra za socijalni rad Srebrenik često bez ikakvog snabdjevanja energentima što je posebno zabrinjavajuće naročito za malodobne, stare i bolesne jer objekti u kojima i žive su po svom kvalitetu i načinu gradnje neuvjetni i traže znatna ulaganja i pomoć zajednice.

Pored činjenice da opće i energetsko siromaštvo nisu isto potpuno evidentno je da sve socijalno nabrojane kategorije predstavljaju posebno ranjivu grupu.

4. Novčane pomoći iz sistema socijalne zaštite

Stalnu novčanu pomoć ostvaruje 320 lica, dok je jednokratnu novčanu pomoć ostvarilo 102 lica. Novčana naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica je ostvarilo 807 osoba, dok je pomoć za ishranu ogrjev odjeću i obuću ostvarilo 102 lica. Dječiji dodatak je ostvarilo 1962 lica, a Novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja ženi-majci, odnosno drugom licu koje nije u random odnosu

istvarilo je 68 lica. Pomoć u prehrani djeteta do 6. Mjeseci I dodatnu ishranu za majku dojilju je ostvarilo 9 lica. Osigiranje jednog obroka u vrijeme nastave u osnovnim školama, stipendije I školarine đacima i studentima je ostvarilo 35. Lica. Izuzetnu novčanu pomoć, Pomoć u rješavanju stambenogpitanja i Pomoć za opremu djeteta samohranim nezaposlenim roditeljima nije nije ostvarilo niti jedno lice, odnosno nije bilo zahtjeva ove vrste.

Geografske i stambene karakteristike

1. Površina lokalne zajednice

Grad Srebrenik se nalazi na sjeveroistoku BiH, administrativno pripada Tuzlanskom kantonu i Federaciji BiH, a ekonomski, regiji Sjeveroistočna Bosna i Hercegovina.

Veličina grada je 247, 94 km².

Sredinom teritorije teče rijeka Tinja u dužini od oko 20 kilometara. Uz rijeku Tinju prolazi magistralni put Tuzla-Orašje i željeznička pruga normalnog kolosijeka Brčko-Tuzla, te magistralni put Županja-Tuzla-Sarajevo. S gradom Srebrenik graniče gradovi Tuzla, Gračanica, Gradačac, Distrikt Brčko te općine Lukavac i Čelić.

Istočnim dijelom općine proteže se planina Majeвица, čiji najviši vrh iznosi 917 metara. Općina spada u brdsko poljoprivredni rejon. Klima je umjereno kontinentalna sa naglašenim godišnjim varijacijama temperature i padavina. Rijeka Tinja i njeni pritoci bujičnog su karaktera.

U vrijeme jačih padavina dolazi do poplava poljoprivrednog zemljišta i objekata uz rijeku i pritoke. Karakteristike terena koje zauzima općina su složena geološka građa i tektonski sklop, što ima za posljedicu pojavu erozije i klizišta.

Grad Srebrenik ima površinu 247, 94 km², od čega je ukupna površina urbanog dijela 32, 01 km², a površina ruralnog dijela 215, 93 km².

2. Stambene Jedinice

Grad Srebrenik prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, popis 2013. god-konačni rezultati i podacima Službe za prostorno uređenje i zaštitu okolice Grada Srebrenika, raspolaže sa 20.653 stambene jedinice, od čega je broj stanova u zgradama 1279, broj poslovniprostora iznosi 324, broj garaža 41. Postoje takođe 3. Zgrade socialnog stanovanja, dvije u Špionici sa 62. Stana, i 1 zgrada u Tinji sa 20 stanova. U srebreniku postoji 8. Stambenih zgrada u nizu/gradskom bloku.

Energetske karakteristike

1. Energetska efikasnost stambenih jedinica

Za sad ne postoji podatak koji će dati procenat ili broj kuća u Srebreniku koje su obuhvaćene mjerama energetske efikasnosti/ušteda. Poznato je da dvije zgrade u Srebreniku sa oko 4 lamele odnosno oko 160 stanova je obuhvaćeno mjerama energetske efikasnosti, budući da kao sistem zagrijavanja koriste toplotne pumpe.

2. Postojanje sistema javnog grijanja

Grad Srebrenik imarazvijen sistem grijanja na biomasu. Grad Srebrenik je aktivno radio na implementaciji aktivnosti u okviru projekta COMPOSE – Ruralne zajednice povezane pozitivnom energijom, a koji je sufinansiran od strane Interreg Mediteran Evropskog fonda za regionalni razvoj. Na području užeg gradskog jezgra Srebrenika prvo su se provodile aktivnosti na izradi projektno tehničke dokumentacije za II fazu toplifikacije gradskog područja. U okviru izrađene tehničke dokumentacije urađen je projekat rekonstrukcije kotlovnice u objektu JU Centar za kulturu i informisanje Srebrenik, koja će nakon izvođenja radova i nabavke opreme prestala sa korištenjem

uglja kao energenta i prešla na obnovljivi izvor energije i to biomasu, kojom je Bosna i Hercegovina veoma bogata. Pored navedenih tehničkih detalja, obavljeno je i geodetsko snimanje terena što je doprinijelo kvalitetnijoj izradi projekta toplovoda koji će napajati 10 stambenih zgrada u užoj gradskoj jezgri Srebrenika, a istovremeno je povezan i sa postojećom toplanom koja ima kapacitet 4 MW. Nakon izrade projektne tehničke dokumentacije Općina je, zajedno sa JKP 9. Septembar, izradila i nekoliko modela upravljanja toplinama na biomasu, kao i operativni akcioni plan investiranja u izgradnju i opremanje toplane, izgradnju toplovoda, kao i priključenja prije svega javnih objekata, a zatim i privatnih stambenih jedinica.

Sistem javnog grijanja je uspostavljen 2012. godine izgradnjom gradske toplane, te se preko navedenog sistema grijanja zagrijava 67. Stanova, 31. Poslovni proctor i 7. Javnih objekata: Dom Kulture, JZU Dom Zdravlja i Gradska apoteka, Gradsko obdanište, JU SRC Srebrenik, JU MSŠ Srebrenik, Policijska stanica Srebrenik.

3. Način zagrijavanja stambenih jedinica

U Srebreniku pored izgrađenih zgrada najviše se nalazi individualnih porodičnih kuća koje se griju na sistem centralnog grijanja na ugalj. Velik broj kuća se i dalje zagrijava na čvrsto gorivo drvo i ugalj. Navedene kuće su u posljednjih 5 godina u procentu oko 30% prijavljivane na programe subvencija i mijenjan je sistem grijanja na pellet ili toplotne pumpe. Za sad ne postoji tačan podatak koji će dati procenat ili broj kuća u Srebreniku koje su obuhvaćene mjerama energetske efikasnosti/ušteda. Jedan dio stanovništva se takođe zagrijava na struju putem inverter klima.

Poznato je da dvije zgrade u Srebreniku sa oko 4 lamele odnosno oko 160 stanova je obuhvaćeno mjerama energetske efikasnosti, budući da kao sistem zagrijavanja koriste toplotne pumpe. Sistem javnog grijanja je uspostavljen 2012. godine izgradnjom gradske toplane, te se preko navedenog sistema grijanja zagrijava 67. Stanova, 31. Poslovni proctor i 7. Javnih objekata: Dom Kulture, JZU Dom Zdravlja i Gradska apoteka, Gradsko obdanište, JU SRC Srebrenik, JU MSŠ Srebrenik, Policijska stanica Srebrenik.

4. Izvor/vrsta grijanja stambene jedinice

U gradu Srebreniku kao izvor zagrijavanja stambenih jedinica se pored čvrstog goriva drvo i ugalj, najviše kao sistem zagrijavanja putem centralnog grijanja. Navedeni sistem u posljednjih 5. godina se mijenja jer kroz poticaje i subvencije najviše se prelazi na sistem zagrijavanja putem peleta i toplotnih pumpi. Jedan dio stanovništva se takođe zagrijava na struju putem inverter klima. Postoji i sistem javnog grijanja koji je je uspostavljen 2012. godine izgradnjom gradske toplane, te se preko navedenog sistema grijanja zagrijava 67. Stanova, 31. Poslovni proctor i 7. Javnih objekata.

5. Postojanje programa podrške domaćinstvima u energetskej efikasnosti

U Gradu Srebreniku trenutno ne postoje programi podrške domaćinstvima u nabavci tehnologije OIE, niti službenih programa podrške povećanju energetske efikasnosti domaćinstava, kao ni progama suzbijanje energetskeg siromaštva i mjera stambene politike.

Povezanost strategije sa postojećem strateškim dokumentima i zakonima

Strategija smanjenja energetskeg siromaštva u potpunosti doprinosi ostvarenju strateških ciljeva utvrđenih nacrtom Strategije razvoja Grada Srebrenik 2024-2027 i to u dijelu Strateški fokus 2. Poticajno i inkluzivno društveno okruženje u funkciji zadržavanja stanovništva i unapređenja kvalitete života građana i Strateški fokus 3. Balansiran razvoj javne infrastrukture uz zaštitu okoliša.

Strateška vizija i ciljevi utvrđeni ovom Strategijom smanjenja energetskeg siromaštva u potpunosti doprinose ispunjenju zakonskih obaveza lokalne zajednice i javne ustanove Centar za socijalni rad Kalesija koje su utvrđene Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa

djecom (Sl.novine Tuzlanskog kantona",br.5/12-prečišćeni tekst, 7/14, 11/15, 13/16, 4/18, 12/20, 22/21, 5/22, 8/22, 10/22, 14/22 i19/22).

Strateška vizija

Detaljna situaciona analiza i kontekst izrade Strategije za smanjenje energetske siromaštva, u krajnjem upućuje na ključne strateške fokuse:

- Kako identificirati energetske siromašne domaćinstva ili kategorije stanovništva i pratiti stanje na lokalnom nivou;
- Kako smanjiti rizik od energetske siromaštva za energetske siromašne i domaćinstva koja su koja su u riziku programima socijalne zaštite;
- Kako unaprijediti znanje energetske siromašnih i domaćinstva koja su koja su u riziku o energetskom siromaštvu i rješavanju izazova s kojima se susreću;
- Kako smanjiti ili eliminirati energetske siromaštvo primjenom mjera energetske efikasnosti i održivosti i njihovom integracijom sa mjerama socijalne politike i socijalnog stanovanja.

Vizija predstavlja izjavu o željenoj promjeni u dugoročnoj razvojnoj perspektivi, čak i nakon predviđenog strateškog perioda. U definiranju vizije osnovni pristup je da energetska efikasnost treba imati primat u borbi protiv energetske siromaštva jer doprinosi smanjenju potrošnje energije, izdataka za energiju i emisija stakleničkih plinova te potiče razvoj lokalne privrede i ima pozitivne uticaje na zdravlje, dok je direktnu finansijsku pomoć neophodno pružati isključivo za najugroženije i to do momenta kada energetske siromašno domaćinstvo ne postigne energetske efikasnost.

Vizija Grada Srebrenik u eliminisanju energetske siromaštva je:

„Energetske efikasna i održiva zajednica u kojoj niko nije energetske zapostavljen“

Vizija se temelji na ciljevima održivog razvoja u Bosni i Hercegovini i principu Agende 2030 za održivi razvoju „niko ne smije biti isključen“, kojim se teže eliminirati multidimenzionalni uzroci siromaštva i nejednakosti kao i diskriminacija u svim oblicima. Uvođenje tog principa u praksu zahtijeva mehanizme upravljanja i odgovornosti na svim nivoima, od lokalnog do međunarodnog, kako bi se osiguralo provođenje mjera za osiguravanje jednakosti.

Temeljni polazište Strategije za smanjenje energetske siromaštva, se zasniva na strateškom pravcu Okvira održivog razvoja BiH u dijelu Pametni rast „Zeleni rast i čista energija“ i Društvo jednakih mogućnosti koji potiče ispunjenje principa agende 2030. „niko ne smije biti zapostavljen“ čiji je cilj naveden u poglavlju „Ljudi“ osigurati dostojanstven i ravnopravan život u zdravom okruženju za sve građane Bosne i Hercegovine, razvojnih ciljeva i prioriteta Strategije razvoja Federacije BiH, Povećati energetske efikasnost i smanjivati siromaštvo i socijalnu isključenost u kojem se propisuje mjera „Osigurati socijalne programe za smanjivanje energetske siromaštva“, te Razvojne strategije Grada Srebrenik.

Strategije za smanjenje energetske siromaštva je alat za provođenje Agende 2030 i Ciljeva održivog razvoja, i Okvira održivog razvoja BiH na područje Federacije BiH. Istovremeno je i u funkciji realizacije Strategije razvoja Federacije kojom je predviđeno strateškim ciljem 2. Prosperitetan i inkluzivan razvoj, te strategije razvoja grada/općine..

Vizija razvoja predstavlja osnovu za utvrđivanje strateških ciljeva čijom će se realizacijom doprinijeti ostvarivanju vizije eliminisanja energetske siromaštva, koji prožimaju sve ciljeve i snažno podržavaju energetske efikasan i održiv razvoj Grada Srebrenik.

Strateški ciljevi

Strategija se temeljiti na priznavanju prava na energiju te su u njoj utvrđeni ambiciozni, ali realistični ciljevi za ostvarenje osnovnog stupa socijalnih prava, eliminisanje energetske siromaštva i dostizanje ciljeva održivog razvoja u odnosu na osiguranje pristupa materijalno pristupačnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji za sve. Dugoročno njome bi se trebalo nastojati potpuno iskorijeniti energetske siromaštvo.

U funkciji ostvarivanja vizije utvrđeni su strateški ciljevi smanjenja energetske siromaštva:

- **Strateški cilj 1. Ublažiti rizik energetske siromaštva programima socijalne pomoći**
- **Strateški cilj 2. Podići svijest i znanje građana o prevenciji i prevazilaženju rizika energetske siromaštva**
- **Strateški cilj 3. Smanjiti rizik energetske siromaštva razvojem održivog, energetske efikasnog socijalnog stanovanja**

Uzimajući u obzir da je energetske siromaštvo rezultat društvenih, ekoloških, privrednih i geopolitičkih faktora, ono iziskuje *holistički pristup* u njegovom rješavanju, što podrazumijeva sveobuhvatnu analizu tog pitanja i potreba domaćinstava te uključivanje raznih aktera, od potrošača, socijalnih institucija (centara za socijalni rad), organizacija civilnog društva i preduzeća do regionalnih i lokalnih vlasti.

Strategija uključuje kako energetske tako i neenergetske mjere za uklanjanje temeljnih uzroka energetske siromaštva i ublažavanje uslova za energetske siromašna i ranjiva domaćinstva. Njome se želi osigurati da mjere energetske efikasnosti i tranzicije budu osmišljene i provedene na pravedan, pravičan i uključiv način, tako da nitko ne bude zapostavljen niti isključen.

Indikatori i definicija energetske siromaštva

Indikatori energetske siromaštva su urađeni u skladu sa faktorima koji opisuju energetske siromaštvo koji se odnose na: ekonomski i socio-demografske faktore i energetske faktore.

U ekonomske i socio-demografske faktore ubrajaju se: Demografski aspekt (broj, spol i starost članova/ica domaćinstva); Finansijski aspekti (prihodi i troškovi energije); Zdravstveni aspekt (psihičko i fizičko zdravlje).

U energetske faktore ubrajaju se: Procjena energetske klase i ilustrativni indikatori (izolacija, vlaga, plijesan, propuh, sistem grijanja); Energetske usluge (grijanje, hlađenje, topla voda u domaćinstvu; kuhanje, rasvjeta, pranje i ostalo).

Za uspostavljenje indikatora energetske siromaštva, odnosno definiranja prioritarnih ciljnih grupa, uspostavljeni su kriteriji prema sedam grupa i to: 1. energetske status objekta (izolacija, grijanje i električna energija), 2. energetske klase objekta, 3. vlasništvo objekta, 4. vrsta stambene jedinice, 5. prihodovna strana – novčana podrška (socijalne naknade i pomoći), 6. ekonomski status domaćinstva, 7. socijalne kategorije stanovništva. Definirani su i uslovi za dobijanje podrške i pomoći. Kao osnova za identifikaciju energetske siromaštva uzima se DOMAĆINSTVO. Kombinacijom navedenih faktora utvrđivat će se kriterij za svaku mjeru.

U kontekstu vizije za eliminaciju energetske siromaštva i definiranih indikatora postavljena je definicija energetske siromaštva koja glasi

„Energetske siromaštvo je stanje u kojem domaćinstvo nije u mogućnosti da obezbijedi potrebnu količinu energije, neophodnu za zdrav i dostojanstven život, na način koji ne ugrožava druge osnovne životne potrebe domaćinstva i šire zajednice“.

Energetski siromašna i ugrožena domaćinstva se kategoriziraju u dvije grupe i to:

Energetski siromašna domaćinstva: Domaćinstva sa veoma niskim prihodima koja nemaju adekvatne energetske stambene uslove i usluge i ne mogu sebi priuštiti potrebnu količinu energije, neophodnu za zdrav i dostojanstven život (grijanje, rasvjeta, zagrijavanje vode,...), na način koji ne ugrožava zadovoljavanja osnovnih životnih potreba domaćinstva i šire zajednice, te su izloženi smanjenom mogućnošću plaćanja osnovnih energetske usluga (grijanje, el. energija, topla voda i dr.) i odricanju u drugim područjima života (kvalitetna ishrana, odjeća, obrazovanje, odmor, i dr.)

Energetski rizična domaćinstva: Domaćinstva koja imaju energetske neadekvatne stambene uslove i dostupne energetske usluge, čiji prihodi omogućavaju zadovoljavajuće energetske usluge za obezbijedenje potrebne količine energije, neophodne za zdrav i dostojanstven život, na način koji ne ugrožava druge osnovne životne potrebe domaćinstva i šire zajednice, ali su osjetljiva na negativne uticaje glavnih uzroka energijskog siromaštva kao što su porast cijena energenata, nemogućnosti ulaganja u energetske efikasnost i sl. što dovodi do smanjenja njihove sposobnosti prilagođavanja na razne energetske izazove i povećanog rizika da postane energetski ugroženo ili siromašno.

U prilogu se nalazi tabela sa kategorijama energetski siromašnih i rizičnih domaćinstava

Koordinacija i odgovornost za energetske siromaštvo

Za koordinaciju izrade, provedbe, implementacije i za praćenje realizacije Strategije unutar gradske uprave zaduženo je Koordinaciono tijelo za implementaciju mjera za smanjenje energetske siromaštva koju će imenovati gradonačelnik Grada Srebrenik.

Koordinaciono tijelo će biti sastavljeno od predstavnika nadležnih službi Grada Srebrenik (Služba za poduzetništvo lokalni razvoj i investicije, Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti), Centar za socijalni rad Srebrenik i drugih relevantnih organizacija.

Za koordinaciju aktivnosti i implementaciju Strategije nadležna je Služba za poduzetništvo, lokalni razvoj i investicije Grada Srebrenik.

Zadaci Gradske uprave u realizaciji Strateškog plana su sljedeći:

- uspješno integrirati ciljeve i mjere Strateškog plana u razvojnu strategiju Grada Srebrenik i ostale relevantne strateške dokumente;
- osigurati stručni kadar za realizaciju identificiranih mjera suzbijanja energetske siromaštva i energetske efikasnosti;
- osigurati finansijska sredstva za realizaciju mjera za koje je Grad Srebrenik identificiran kao nositelj;
- pravovremeno komunicirati i zajednički usuglasiti provođenje mjera koje nisu u nadležnosti Gradske uprave s predviđenim nositeljima i ostalim uključenim akterima;
- podržati kontinuirano provođenje mjera kroz cijelo razdoblje provedbe Strateškog plana do 2029. godine;
- osigurati praćenje i izvještavanje o dinamici realizacije plana do 2029. godine;
- kontinuirano informirati građane o realizaciji Strateškog plana;
- osigurati učestvovanje svih relevantnih aktera i građana u čitavom procesu od izrade do praćenja realizacije Strateškog plana;

Nosioci aktivnosti na realizaciji strategije su: Gradska uprava Grada Srebrenik; Centar za socijalni rad Srebrenik, nevladine organizacije i udruženja građana.

Programski ciljevi i mjere

Strateški cilj 1. Ublažiti rizik energetske siromaštva programima socijalne pomoći

Programski cilj 1.1. Uspostaviti sistem mjerenja i efektivnog ciljanja energetske siromašnih domaćinstava

Mjera 1.1.1. Identifikacija, praćenje i mapiranje žarišnih područja energetske siromašnih domaćinstava

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera predviđa izradu sveobuhvatne karte energetske siromašnih domaćinstava na osnovu definiranih kriterija putem koje će se utvrditi nivo finansijske te energetske ugroženosti, te utvrđivanje metodologije načina analize, praćenja i izvještavanja o stanju energetske siromaštva i utvrđivanja najvećih žarišnih problema energetske siromašnih i ugroženih domaćinstava korisnika pomoći po osnovu energetske siromaštva i predlaganje neophodnih dodatnih mjera za njegovo smanjenje i postizanje njihove energetske efikasnosti. Aktivnosti: - Izrada metodologije i instrumenta istraživanja - Izrada baze za unos podataka - Posjeta domaćinstvima - Unos podataka u bazu - Izvještavanje - Davanje preporuka
Nadležno tijelo/nosilac	- Služba za poduzetništvo, lokalni razvoj i investicije U saradnji sa: - Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti - Centar za socijalni rad Srebrenik
Partneri u realizaciji	Lokalne nevladine organizacije i korisnička udruženja
Vremenski period realizacije	2025-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	- Izrađen dokument "Metodologija identifikacije i praćenja energetske siromašnih domaćinstava" - Realizirane kućne posjete oko 1000 energetske ugroženih domaćinstava i identificirana energetske siromašna domaćinstva. - Identificiran broj domaćinstava i njihove potrebe - Uspostavljen jedinstveni registar/baza sa podacima o domaćinstvima - Izvještaji o promjenama energetske statusa za ciljnu grupu domaćinstava
Korisnici mjere	Energetske siromašne domaćinstva
Broj korisnika	Oko 1000 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetske status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštvom (Anex 1.) sa posebnim osvrtom na korisnike javne novčane podrške i to: - korisnici stalne novčane pomoći - korisnici privremene novačane pomoći - korisnici novčane egzistencijalne naknade - korisnici naknade civilne žrtve rata - korisnici minimalne i zagarantovane penzije - korisnici naknade po osnovu nezaposlenosti - korisnici lične invalidnine (I i II kategorija) - korisnici novčane naknade na ličnu invalidninu iz boračke zaštite (RVI) - korisnici porodične invalidnine
Procjena potrebnih sredstva	3.600,00 KM godišnje 18.000,00 KM ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Grada Srebrenik (18.000,00 KM/god)

Mogući efekti/ishodi	Utvrđeno stanje domaćinstava pogođenih energetske siromaštvom na području grada, i uspostavljen mehanizam praćenja stanja energetske siromaštva s ciljem poduzimanja kvalitetnih i pravovremenih mjera za njegovo smanjenje kroz programe finansijske i nefinansijske pomoći.

Programski cilj 1.2. Osigurati socijalne programe finansijske pomoći za smanjivanje energetske siromaštva

Mjera 1.2.1. Novčana pomoć za subvencioniranje troškova električne energije

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na subvenciju troškova za električnu energiju za domaćinstva koja zadovoljavaju određene kriterije prihoda i socijalne ugroženosti. Energetski siromašnim domaćinstvima će se sufinansirati 150 kWh električne energije mjesečno. Aktivnosti: - Donošenje odluke od strane Gradskog vijeća o subvenciji troškova električne energije - Odobravanje novčane pomoći uz uslov da dostavi dokaz o potrošnji električne energije
Nadležno tijelo/nosilac	Služba za poduzetništvo, lokalni razvoj i investicije U saradnji sa: - Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti - Centar za socijalni rad Srebrenik
Partneri u realizaciji	- Međunarodne i domaće organizacije i fondovi - Kantonalni i federalni nivo vlasti
Vremenski period realizacije	2025-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	- Donesena odluka od strane Gradskog vijeća o subvenciji troškova električne energije - Lista korisnika subvencije - Izvještaj o realizaciji pomoći sa pokazateljima o dodijeljenim finansijskim sredstvima
Korisnici mjere	Energetski siromašna domaćinstva
Broj korisnika	Oko 200 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Korisnici javne novčane podrške i to: - korisnici stalne novčane pomoći - korisnici privremene novčane pomoći
Procjena potrebnih sredstva	51.000,00 KM godišnje 255.000,00 KM ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Grada Srebrenik (25.500,00 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (25.500,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Obezbijedena dodatna količina električne energije za energetski siromašna domaćinstva

Mjera 1.2.2. Novčana pomoć za subvencioniranje troškova grijanja utoku grijne sezone

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na subvencioniranje troškova grijanja tokom zime i perioda hladnog vremena (grijne sezone) i to za domaćinstva koja zadovoljavaju određene kriterije prihoda i socijalne ugroženosti. Energetski siromašnim domaćinstvima priznaje se pravo na sufinansiranje troškova grijanja (drva, pelet,...) u maksimalnom iznosu od iznosu od 150,00 KM po domaćinstvu. Pomoć za troškove grijanja se može odobriti korisniku ili na način da se direktno isplati ovlaštenoj pravnoj ili fizičkoj osobi koja je izvršila uslugu. Aktivnosti:

	- Donošenje odluke od strane Gradskog vijeća o subvenciji troškova grijanja u periodu zime i hladnog vremena - Odobranje novčane pomoći uz uslov da dostavi dokaz o nabavci ili plaćanju računa.
Nadležno tijelo/nosilac	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj i investicije U saradnji sa: - Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti - Centar za socijalni rad Srebrenik
Partneri u realizaciji	- Međunarodne i domaće organizacije i fondovi - Kantonalni i federalni nivo vlasti
Vremenski period realizacije	2025-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	- Donesena odluka od strane Gradskog vijeća o subvenciji troškova grijanja (pelet, drva, ...) u periodu zime i hladnog vremena - Lista korisnika subvencije - Izvještaj o realizaciji pomoći sa pokazateljima o dodijeljenim finansijskim sredstvima
Korisnici mjere	Energetski siromašna domaćinstva
Broj korisnika	Oko 120 domaćinstva
Kriterij za ostvarenje mjere	Korisnici javne novčane podrške i to: - korisnici stalne novčane pomoći
Procjena potrebnih sredstva	18.000,00 KM/godišnje (po grijnoj sezoni) 90.000,00 (ukupno)
Izvori finansiranja	Budžet Grada Srebrenik (6.000,00 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (12.000,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Obezbijeđena potrebna dodatna količina toplotne energije tokom zime i perioda hladnog vremena za energetski siromašnih domaćinstava

Strateški cilj 2. Podići svijest i znanje građana o prevenciji i prevazilaženju rizika energetskog siromaštva

Programski cilj 2.1. Osigurati energetski pregled i savjetovanje za energetski ranjiva domaćinstva

Mjera 2.1.1. Provjere i savjetodavne intervencije za energetski ranjiva domaćinstva

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na realizaciju jednostavnih energetskih pregleda (provjera) domaćinstva (energetski siromašna i rizična domaćinstva) kojim će se utvrđivati postojeće stanje, te u skladu s tim pružati energetske savjete domaćinstvima za uštedu energije ili davanje preporuka za poduzimanje daljnjih koraka ka boljoj energetskoj efikasnosti. Provjere u domaćinstvima koja se suočavaju sa energetskim siromaštvom imaju za cilj: identificirati uzroke gubitka topline u kući; pomoći u identifikaciji i rješavanju problema s vlagom ili plijesni; ponuditi korisne savjete za uštedu energije i vode a pritom osigurati da dom ostane siguran i udoban. Prilikom pregleda odgovorne osobe koje vrše pregled će popunjavati energetske upitnike. Aktivnosti: - Formiranje Tima za obilazak domaćinstava i utvrđivanje stanja - Posjete domaćinstvima - Evidentiranje stanja izvršene provjere, sumiranje podataka i izvještavanje
Nadležno tijelo/nosilac	- Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti - Tima za obilazak domaćinstava i utvrđivanje stanja
Partneri u realizaciji	- Centar za socijalni rad Srebrenik
Vremenski period realizacije	2025-2029 (Kontinuirano u skladu sa Metodologijom praćenja energetski ranjivih domaćinstva i izvještavanjem)

Mjerljivi indikatori realizacije	- Broj provedenih jednostavnih energetske pregleda - Broj udijeljenih praktičnih savjeta i preporuka za realizaciju jednostavnih mjera - Broj ispunjenih upitnika o energetske siromaštvu
Korisnici mjere	Domaćinstava pogođena energetske siromaštvom (<i>energetske siromašna i rizična domaćinstva</i>)
Broj korisnika	2000 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetske status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštvom (Anex 1.)
Procjena potrebnih sredstva	7.200,00 KM/ (godišnje) 36.000,00 KM (ukupno)
Izvori finansiranja	Budžet Grada Srebrenik (3.600,00 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (3.600,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Identificirani uzroci gubitka topline u korisničkim domaćinstvima i pružene savjetodavne usluge za uštedu energije i energetske efikasnost domaćinstava za dugoročnije rješavanje problema energetske siromaštva

Programski cilj 2.2. Edukacija građana i organiziranje edukativno-informativnih događanja na temu energetske siromaštva i energetske efikasnosti

Mjera 2.2.1. Organizacija edukacija u oblasti energetske efikasnosti

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na organizaciju raznih vrsta edukativnih događanja kako bi se što veći broj građana upoznao s tematikom energetske siromaštva, prilikama i načinima njegovog prevazilaženja. Cilj je upoznavanje domaćinstava pogođenih energetske siromaštvom građana s pojmom i idejom demokratizacije korištenja obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti, te postupnog prelaza od građana koji su samo korisnici i potrošači energenata prema građanima koji su informirani potrošači i kasnije potrošači s vlastitom proizvodnjom energije. Aktivnosti: - Angažman NVO iz oblasti zaštite okoliša ili drugih stručnih lica iz oblasti energetske efikasnosti - Izrada Plana edukativnih aktivnosti sa utvrđenim temama i ciljnim grupama - Realizacija Plana edukativnih aktivnosti
Nadležno tijelo/nosilac	- Služba za opću upravu, - Služba za boračko-invalidsku zaštitu I društvene djelatnosti
Partneri u realizaciji	- Domaći i međunarodne NVO - Školske ustanove
Vremenski period realizacije	2025-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	-Izrađen plan edukacija -Broj provedenih edukacija o energetske siromaštvu i energetske efikasnosti -Broj osoba obuhvaćen edukacijom
Korisnici mjere	Domaćinstava pogođena energetske siromaštvom (<i>energetske siromašna i rizična domaćinstva</i>) i građani grada Srebrenik
Broj korisnika	Oko 500 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetske status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštvom (Anex 1.) i građanski status.
Procjena potrebnih sredstva	3.600,00 KM/god 18.000,00 KM/kupno
Izvori finansiranja	Budžet Grada Srebrenik (1.800,00 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (1.800,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Informisani i educirani članovi domaćinstava o mogućnostima uštede energije, smanjenja finansijskih izdataka i unapređenja energetske efikasnosti domaćinstava

Mjera 2.2.2. Informisanje i savjetovanje u pripremi dokumentacije za prijavu na javne pozive za sufinansiranje energetske efikasnosti

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na informisanje, savjetovanje i pružanja podrške kod pripreme dokumentacije za prijavu na javne pozive za sufinansiranje energetske obnove porodičnih kuća i višestambenih zgrada s posebnim naglaskom na domaćinstva pogođena energetske siromaštvom. Aktivnosti: - U okviru postojeće sistematizacije poslova u Gradu Srebrenik, - U okviru postojećih referata utvrditi obavljanje poslova savjetovanja i pružanja podrške ugroženim domaćinstvima
Nadležno tijelo/nosilac	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj I investicije U saradnji sa: -Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti
Partneri u realizaciji	-NVOi Sredstva informisanja
Vremenski period realizacije	2025-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	-Broj pripremljenih prijava na otvorene pozive za ugrožene grupe građana. -Broj provedenih savjetovanja građana za prijave na pozive usmjerene na energetske siromašne građane
Korisnici mjere	Domaćinstava pogođena energetske siromaštvom(<i>energetski siromašna i rizična domaćinstva</i>) i potencijalni podnosioci prijave na Javni poziv
Broj korisnika	- Potencijalno zainteresirani za javne pozive
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetske status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštvom (Anex 1.) i građanski status.
Procjena potrebnih sredstva	1.800,00 KM/god 9.000,00 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Grada Srebrenik (1.800,00 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (0.000 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Povećan broj građana koji su podnijeli kompletne aplikacija na javne pozive za korištenje raspoloživih finasijskih za energetske efikasnost domaćinstava

Mjera 2.2.3. Organizacija edukacije u oblasti energetske efikasnosti u javnim ustanovama

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na organizaciju raznih vrsta edukativnih događanja za osoblje javnih institucija (škola, i dr.) i upoznavanje s tematikom energetske siromaštva, prilikama i načinima njegovog prevazilaženja, te upoznavanje sa mjerama i metodama korištenja obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti. Aktivnosti: - Javni poziv i izbor stručne organizacije ili stručnog lica iz oblasti energetske efikasnosti u zgradarstvu - Izrada edukativno-informativnog materijala i širenje znanja o načinima smanjenja potrošnje energije - Promocija i distribucija edukativnog materijala
Nadležno tijelo/nosilac	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj I investicije U saradnji sa: -Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti
Partneri u realizaciji	Javne ustanove, Škole, Elektronski mediji, Nevladine organizacije
Vremenski period realizacije	2025 -2029
Mjerljivi indikatori realizacije	- Broj edukacija - Broj štampanog edukativnog materijala - Broj objava, promocija u elektronskim medijima - Broj ustanova obuhvaćenih edukacijom

Korisnici mjere	- Javne ustanove na području grada Srebrenik
Broj korisnika	Oko 1500 uposlenika i učenika u javnim ustanovama
Kriterij za ostvarenje mjere	Status javne institucije na području grada Srebrenik
Procjena potrebnih sredstva	3.600,00 KM/god 18.000,00 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Grada Srebrenik (1.800,00 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (1.800,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Informisani i educirani predstavnici javnih ustanova i učenici škola o mjerama i metodama korištenja obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti

Programski cilj 2.3. Javne kampanje na temu energetske siromaštva i energetske efikasnosti

Mjera 2.3.1. Kampanje „energetske pismenosti“ i „energetske efikasnosti“

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na organizaciju i realizaciju javnih kampanja u oblasti energetske pismenosti i energetske efikasnosti kako bi se što veći broj građana informisao o načinima uštede energije. Predviđene javne kampanje će se provesti putem elektronskih medija, kroz organizaciju emisija na temu energetske efikasnosti učešćem stručnih lica iz ove oblasti, putem saopštenja, emitovanjem video i audio poruka i sl. Aktivnosti: - Izrada Plana javne medijske kampanje o vrsti i načinu provođenja mjera smanjenja potrošnje energije i energetske efikasnosti - Realizacija Plana i evaluacija projekta
Nadležno tijelo/nosilac	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj i investicije U saradnji sa: - Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti
Partneri u realizaciji	- Elektronski mediji, domaći i međunarodne nevladine organizacije
Vremenski period realizacije	2025 -2029
Mjerljivi indikatori realizacije	- Broj javnih kampanja - Broj medijskih nastupa - Broj službenih naloga na društvenim mrežama - Izvještaj o provedenoj evaluaciji
Korisnici mjere	Domaćinstava pogođena energetske siromaštvom (<i>energetski siromašna i rizična domaćinstva</i>) i građani
Broj korisnika	Oko 5000 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetski status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštvom (Anex 1.) i građanski status.
Procjena potrebnih sredstva	4.200,00 KM/god 21.000,00 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Grada Srebrenik (3.000,00 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (1.200,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Povećana informisanost građana i podignuta svijest o potrebi primjene mjera energetske efikasnosti za uštedu energije i zaštite životne sredine

Strateški cilj 3. Smanjiti rizik energetske siromaštva razvojem održivog, energetski efikasnog socijalnog stanovanja

Programski cilj 3.1. Integrisati mjere energetske efikasnosti i mjere socijalne politike

Mjera 3.1.1. Unapređenje standarda energetske efikasnosti (grijanje, topla voda, el. energija) uz visoke stope sufinansiranja za energetske siromašna domaćinstva

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na unapređenje energetske efikasnosti uz visoko sufinansiranje unapređenja grijanja, priključka na daljinsko grijanje i električne energije s ciljem osiguravanja realizacije nužnih mjera energetske efikasnosti kod energetski siromašnih ugroženih, koji nisu u mogućnosti zatvoriti finansijsku konstrukciju. Aktivnosti: - Izrada Programa sa kriterijima sufinansiranja unapređenja energijske efikasnosti objekta energetski siromašnih domaćinstava - Javni poziv za prikupljanje zahtjeva - Formiranje Tima za provođenje konkursne procedure - Donošenje odluke o broju korisnika i vrstama mjera EE - Realizacija odluke i plasman finansijskih sredstva
Nadležno tijelo/nosilac	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj i investicije U saradnji sa: - Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti
Partneri u realizaciji	- Centar za socijalni rad Srebrenik - Nevladine organizacije - Mjesne zajednice i druge nadležne službe Grada Srebrenik
Vremenski period realizacije	2025-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	- Program sa kriterijima sufinansiranja unapređenja energijske efikasnosti - Izvještaj o realizaciji Programa sa listom korisnika i finansijskim pokazateljima - Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom energetske efikasnosti
Korisnici mjere	Energetski siromašna domaćinstva
Broj korisnika	Oko 100 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetske status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštvom (Anex 1.).
Procjena potrebnih sredstva	36.000,00 KM/god 180.000,00 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Grada Srebrenik (18.000,00 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (18.000,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Unaprijeđena energetske efikasnost domaćinstava i smanjeni finansijski troškovi za obezbjeđenje potrebne količine toplotne energije kod energetski siromašnih ugroženih domaćinstava

Mjera 3.1.2. Unapređenje standarda ovojnice postojećih individualnih i kolektivnih stambenih objekata uz visoke stope sufinansiranja za energetske siromašna domaćinstva

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na visoki procent sufinansiranja unapređenja ovojnice postojećih objekata (utopljanje objekata postavljanjem stiropora, obnovom krova, ...) s ciljem osiguravanja realizacije nužnih mjera energetske obnove kod energetski siromašnih i ugroženih domaćinstava, koji nisu u mogućnosti zatvoriti finansijsku konstrukciju. Aktivnosti: - Izrada Programa sa kriterijima sufinansiranja unapređenja energijske efikasnosti objekta energetski ugroženih i ugroženih domaćinstava - Javni poziv za prikupljanje zahtjeva - Formiranje Tima za provođenje konkursne procedure - Donošenje odluke o broju korisnika i vrstama mjera EE

	- Realizacija odluke i plasman finansijskih sredstva
Nadležno tijelo/nosilac	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj I investicije U saradnji sa: -Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu I društvene djelatnosti
Partneri u realizaciji	- Centar za socijalni rad Srebrenik - Nevladine organizacije - Mjesne zajednice i druge nadležne službe Grada Srebrenik
Vremenski period realizacije	2025-2028
Mjerljivi indikatori realizacije	- Program sa kriterijima sufinansiranja unapređenja energijske efikasnosti - Izvještaj o realizaciji Programa sa listom korisnika i finansijskim pokazateljima - Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom energetske efikasnosti
Korisnici mjere	Energetski siromašna domaćinstva
Broj korisnika	Oko 100 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetske status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštvom (Anex 1.)
Procjena potrebnih sredstva	32.000,00 KM/god 160.000,00 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Grada Srebrenik (25.000,00 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (15.000,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Unaprijeđena energetska efikasnost ovojnice u domaćinstvima i smanjeni finansijski troškovi za obezbjeđenje potrebne količine energije kod energetske siromašnih i ugroženih domaćinstva

Mjera 3.1.3. Mali energetske pakete efikasne tehnologije za energetske siromašna domaćinstva

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na dodjelu malih paketa energetske efikasnosti donacijom energetske efikasne rasvjetnih tijela (led sijalica, produžni kablovi sa prekidačem, i drugo) za energetske siromašna domaćinstva. (Maksimalan iznos energetske pakete za jedno domaćinstvo iznosi 30,00KM) Aktivnosti: - Program raspodjele finansijskih sredstava - Javni poziv za dodjelu finansijskih sredstava - Formiranje Tima za provođenje konkursne procedure - Donošenje odluke o broju korisnika i vrstama mjera EE - Realizacija odluke i plasman finansijskih sredstava
Nadležno tijelo/nosilac	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj I investicije U saradnji sa: -Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti
Partneri u realizaciji	- Centar za socijalni rad Srebrenik - Služba civilne zaštite, mjesne zajednice i druge nadležne službe Grada Srebrenik - Nevladine organizacije i korisnička udruženja
Vremenski period realizacije	2025-2028
Mjerljivi indikatori realizacije	-Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom -Broj i vrsta dodijeljenih paketa energetske efikasne opreme
Korisnici mjere	Energetski siromašna domaćinstva
Broj korisnika	Oko 1000 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetske status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštvom (Anex 1.).
Procjena potrebnih sredstva	9.000 KM/god 36.000 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Grada Srebrenik (4.500 KM/god)

	Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (4.500 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Unaprijeđena energetska efikasnost domaćinstava i smanjena potrošnja električne energije kod energetski siromašnih domaćinstava

Programski cilj 3.2. Unapređenje sistema zagrijavanja stambenih objekata

Mjera 3.2.1. Pomoć u zamjeni neefikasnih grijnih tijela za domaćinstva u riziku od energetskog siromaštva

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na sufinansiranje unaprjeđenja ili zamjene sistema grijanja (neefikasnih grijnih tijela - peći) uz korištenje obnovljivih izvora energije kada je to moguće u već postojećim stambenim objektima. Prihvatljiva su poboljšanja energetske efikasnosti sistema grijanja i zamjene energenata okolišno i finansijski povoljnijima, a posebno sistema koji koriste obnovljive izvore energije. Mjera predviđa također i sufinansiranje, odnosno poticanje primjene obnovljivih izvora energije u energetski siromašnim domaćinstvima. Od izuzetne važnosti je da mehanizmi i operativni modeli zamjene grijnih tijela budu zasnovani na objektivnim, provjerenim, pouzdanim i odgovornim prijedlozima i znanjima. Aktivnosti: - Izrada Programa sa kriterijima sufinansiranja unaprjeđenja energijske efikasnosti objekta energetski rizična domaćinstava - Javni poziv za prikupljanje zahtjeva - Formiranje Tima za provođenje konkursne procedure - Donošenje odluke o broju korisnika i vrstama mjera EE - Realizacija odluke i plasman finansijskih sredstva
Nadležno tijelo/nosilac	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj i investicije U saradnji sa: Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti
Partneri u realizaciji	- Centar za socijalni rad Srebrenik - Služba civilne zaštite, mjesne zajednice i druge nadležne službe Grada Srebrenik - Nevladine organizacije
Vremenski period realizacije	2025-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	- Program sa kriterijima sufinansiranja unaprjeđenja energijske efikasnosti - Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom - Izvještaj o realizaciji Programa sa listom korisnika i finansijskim pokazateljima
Korisnici mjere	Energetski rizična domaćinstva
Broj korisnika	Oko 100 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere-	Socio-ekonomski i energetski status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetskim siromaštvom (Anex 1.)
Procjena potrebnih sredstva	20.000,00 KM/god 100.000,00 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Grada Srebrenik (10.000,00 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (10.000,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Unaprijeđena energetska efikasnost domaćinstava i smanjeni finansijski troškovi za obezbjeđenje potrebne količine toplotne energije kod domaćinstva u riziku od energetskog siromaštva

Mjera 3.2.2. Pomoć pri uvođenju mjerača u objektima za kolektivno stanovanje za domaćinstva pogođena energetske siromaštvom

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na sufinansiranje ugradnje mjerača (Kalorimetar) u postojećim stambenim objektima za domaćinstva pogođena energetske siromaštvom. Na taj način bi se smanjili računi potrošnje energije za grijanje. (Maksimalno do 100 domaćinstava) Aktivnosti: - Javni poziv za prikupljanje zahtjeva za ugradnju mjerača (Kalorimetra) - Izrada konačne lista korisnika - Formiranje Tima za provođenje konkursne procedure - Raspisivanja javne nabavke za kupovinu kalorimetara - Implementacija i evaluacija aktivnosti
Nadležno tijelo/nosilac	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj I investicije U saradnji sa: Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu I društvene djelatnosti
Partneri u realizaciji	- Centar za socijalni rad Srebrenik - Služba civilne zaštite, mjesne zajednice i druge nadležne službe Grada Srebrenik - Nevladine organizacije
Vremenski period realizacije	2025– 2029
Mjerljivi indikatori realizacije	- Broj domaćinstava koja su ugradila mjerač - Smanjenje potrošnje energenata na godišnjem nivou
Korisnici mjere	Domaćinstava pogođena energetske siromaštvom (<i>energetski siromašna i rizična domaćinstva</i>)
Broj korisnika	100 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetski status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštvom (Anex 2.)
Procjena potrebnih sredstva	80.000 KM/god 400.000 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Grada Srebrenik (20.000 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (60.000 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Optimizirana potrošnja toplotne energije i umanjeni finansijski izdaci za grijanje u domaćinstvima pogođena energetske siromaštvom

Programski cilj 3.3. Podsticanje primjene obnovljivih izvora električne energije

Mjera 3.3.1. Sufinansiranje nabavke električnih uređaja za uštedu energije za domaćinstva u riziku od energetskog siromaštva

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na posticanje energetske efikasnosti domaćinstava sufinansiranjem nabavke električnih uređaja za uštedu energije (energetskih efikasnih uređaja) za energetski ranjiva domaćinstva (el.uređaja: bojler, el.štednjak, frižider, veš mašina, i dr. tehnologija). (Maksimalno 50 domaćinstava godišnje) (Maksimalan iznos sufinansiranja po domaćinstvu do 500 KM) Aktivnosti: - Program raspodjele finansijskih sredstava - Javni poziv za dodjelu finansijskih sredstava - Formiranje Tima za provođenje konkursne procedure - Donošenje odluke o broju korisnika i vrstama mjera EE - Realizacija odluke i plasman finansijskih sredstava
Nadležno tijelo/nosilac	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj I investicije U saradnji sa:

	Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti
Partneri u realizaciji	- Centar za socijalni rad Srebrenik - Služba civilne zaštite, mjesne zajednice i druge nadležne službe Grada Srebrenik - Nevladine organizacije
Vremenski period realizacije	2026-2027
Mjerljivi indikatori realizacije	- Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom EE - Broj dodijeljenih /sufinansiranih uređaja
Korisnici mjere	Energetski rizična domaćinstva
Broj korisnika	Oko 100 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetska status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetska siromaštvom (Anex 1.)
Procjena potrebnih sredstva	25.000,00 KM/god 50.000,00 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Grada Srebrenik (5.000,00 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (20.000,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Unaprijeđena energetska efikasnost domaćinstva, smanjena potrošnja električne energije i umanjene finansijski izdaci za energetska ranjiva domaćinstva koja se nalaze u riziku energetska siromaštva

Mjera 3.3.2. Sufinansiranje nabavke i ugradnju energetska efikasne rasvjete za domaćinstva u riziku od energetska siromaštva

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na podsticanje energetska efikasnosti sufinansiranjem nabavke, ugradnje i zamjene energetska efikasne rasvjetnih uređaja za uštedu energije (energetskih efikasne uređaja) za domaćinstva u riziku od energetska siromaštva (led sijalice i led rasvjete), amaksimalno 10 rasvjetnih tijela. (Maksimalno 100 domaćinstava godišnje) Aktivnosti: - Javni poziv za prijavu potencijalnih korisnika - Odabir korisnika mjere - Nabavka led rasvjete
Nadležno tijelo/nosilac	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj i investicije U saradnji sa: Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti
Partneri u realizaciji	- Centar za socijalni rad Srebrenik - Služba civilne zaštite, mjesne zajednice i druge nadležne službe Grada Srebrenik - Nevladine organizacije
Vremenski period realizacije	2026– 2027
Mjerljivi indikatori realizacije	- Broj domaćinstva obuhvaćenih mjerom EE - Broj dodijeljenih/sufinansiranih uređaja
Korisnici mjere	Energetski rizična domaćinstva
Broj korisnika	Oko 200 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetska status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetska siromaštvom (Anex 1.)
Procjena potrebnih sredstva	7.000,00 KM/god 14.000,00 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Grada Srebrenik (2.000,00 KM/god) Budžet viših nivoa vlasti i međunarodni i domaći fondovi (5.000,00 KM/god)

Mogući efekti/ishodi	Unaprijeđena energetska efikasnost domaćinstva, smanjena potrošnja električne energije i umanjeni finansijski izdaci za energetske ranjiva domaćinstva koja se nalaze u riziku od energetskog siromaštva

Mjera 3.3.3. Sufinansiranje nabavke i ugradnje solarnih panela za domaćinstva u riziku od energetskog siromaštva

Kratak opis mjere i aktivnosti	Mjera se odnosi na poboljšanje energetske efikasnosti individualnih stambenih objekata sufinansiranjem kupovine i ugradnje solarnih panela (maksimalne snage do 3 kW – (1kW=1.000 Eura)) za domaćinstva u riziku od energetskog siromaštva u omjeru (20,51% Grad, 20,51 % korisnik i 58,97 % viši nivoi vlasti i fondovi) u cilju unapređenja energetske efikasnosti individualnih stambenih objekata. <i>Aktivnosti:</i> - Javni poziv za prijavu potencijalnih korisnika za sufinansiranje postavljanja solarnih panela za domaćinstva - Odabir korisnika mjere - Isplata subvencije korisnicima mjere
Nadležno tijelo/nosilac	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj I investicije U saradnji sa: Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu I društvene djelatnosti
Partneri u realizaciji	- Centar za socijalni rad Srebrenik - Služba civilne zaštite, mjesne zajednice i druge nadležne službe Grada Srebrenik - Nevladine organizacije
Vremenski period realizacije	2025-2029
Mjerljivi indikatori realizacije	- Broj domaćinstva obuhvaćenih mjerom EE - Broj ugrađenih solarnih elektrana
Korisnici mjere	Energetski rizična domaćinstva
Broj korisnika	Oko 50 domaćinstava
Kriterij za ostvarenje mjere	Socio-ekonomski i energetske status naveden u indikatorima domaćinstava pogođenim energetske siromaštva (Anex 1.)
Procjena potrebnih sredstva	60.000,00 KM/god 300.000,00 KM/ukupno
Izvori finansiranja	Budžet Grada Srebrenik (20.000,00 KM/god) Viši nivoi vlasti i fondovi (28.000,00 KM/god) Korisnici (12.000,00 KM/god)
Mogući efekti/ishodi	Unaprijeđena energetska efikasnost domaćinstava ugradnjom solarnih panela i smanjeni troškovi električne energije za energetske ranjiva domaćinstva domaćinstva

Akcioni i finansijski plan i praćenje

Akcioni plan

Akcioni plan se odnosi navremenski period 2025 – 2029 godine.

Programski cilj	Mjera	Vremenski period realizacije	Procjena potrebnih sredstava	Izvori finansiranja		Nadležno tijelo/nosilac	Mogući efekti/ ishodi	Korisnici / Broj korisnika	Mjerljivi indikatori realizacije
				Općinski budžet	Ostali izvori				
Strateški cilj 1. Ublažiti rizik energetskog siromaštva programima socijalne pomoći									
1.1. Uspostaviti sistem mjerenja i efektivnog ciljanja energetskih siromašnih domaćinstva	1.1.1. Identifikacija, praćenje i mapiranje žarišnih područja energetski siromašnih domaćinstva	2025-2029	18.000,00	18.000,00		Služba za poduzetništvo lokalni razvoj I investicije U saradnji sa: -Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti - Centar za socijalni rad Srebrenik	Utvrđeno stanje domaćinstava pogođenih energetskim siromaštvom na području grada / općine, i uspostavljen mehanizam praćenja stanja energetskog siromaštva s ciljem poduzimanja kvalitetnih i pravovremenih mjera za njegovo smanjenje kroz programe finansijske i nefinansijske pomoći.	- Energetski siromašna domaćinstva - Oko 1000 domaćinstava	- Izrađen dokument "Metodologija identifikacije i praćenja energetski siromašnih domaćinstava" - Realizirane kućne posjete u oko 1000 energetski ugroženih domaćinstva i identificirana energetski siromašna domaćinstva. - Identificiran broj domaćinstava i njihove potrebe - Uspostavljen jedinstveni registar/baza sa podacima o domaćinstvima - Izvještaji o promjenama energetskog statusa za ciljnu

									grupu domaćinstava
1.2. Osigurati socijalne programe finansijske pomoći za smanjivanje energetskog siromaštva	1.2.1. Novčana pomoć za subvencioniranje troškova električne energije	2025 - 2029	255.000,00	127.500,00	127.500,00	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj I investicije U saradnji sa: - Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti - Centar za socijalni rad Srebrenik	Obezbijedena dodatna količina električne energije za energetski siromašna domaćinstava	- Energetski siromašna domaćinstava - Oko 200 domaćinstava	- Donesena odluka od strane Gradskog vijeća Srebrenik o subvenciji troškova električne energije - Lista korisnika subvencije - Izvještaj o realizaciji pomoći sa pokazateljima o dodijeljenim finansijskim sredstvima
	1.2.2. Novčana pomoć za subvencioniranje troškova grijanja u toku grijne sezone	2025 - 2029	90.000,00	30.000,00	60.000,00	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj I investicije U saradnji sa: - Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti - Centar za socijalni rad Srebrenik	Obezbijedena potrebna dodatna količina toplotne energije tokom zime i perioda hladnog vremena za energetski siromašnih domaćinstava	- Energetski siromašna domaćinstava - Oko 120 domaćinstava	- Donesena odluka od strane Gradskog vijeća Srebrenik o subvenciji troškova električne energije - Lista korisnika subvencije - Izvještaj o realizaciji pomoći sa pokazateljima o dodijeljenim finansijskim sredstvima
Strateški cilj 2. Podići svijest i znanje građana o preveniciji i prevazilaženju rizika energetskog siromaštva									
2.1. Osigurati energetski pregled i savjetovanje za	2.1.1. Provjere i savjetodavne intervencije za energetski ranjiva domaćinstva	2025 - 2029	36.000,00	18.000,00	18.000,00	Služba za boračko-invalidsku zaštitu i	Identificirani uzroci gubitka topline u korisničkim domaćinstvima i	- Domaćinstava pogođena energetskim siromaštvom (<i>energetski siromašna i rizična domaćinstva</i>)	- Broj provedenih jednostavnih energetskih pregleda

energetski ranjiva domaćinstva						društvene djelatnosti U saradnji sa: -Tim za obilazak domaćinstava i utvrđivanje stanja	pružene savjetodavne usluge za uštedu energije i energetsku efikasnost domaćinstava za dugoročnije rješavanje problema energetskog siromaštva	- Oko 2000 domaćinstava	- Broj udijeljenih praktičnih savjeta i preporuka za realizaciju jednostavnih mjera - Broj ispunjenih upitnika o energetskom siromaštvu
2.2. Edukacija građana i organiziranje edukativno-informativnih događanja na temu energetskog siromaštva i energetske efikasnosti	2.2.1. Organizacija edukacija u oblasti energetske efikasnosti	2025-2029	18.000,00	9.000,00	9.000,00	-Služba za opću upravu, - Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti	Informisani i educirani članovi domaćinstava o mogućnostima uštede energije, smanjenja finansijskih izdataka i unapređenja energijske efikasnosti domaćinstava	- Domaćinstava pogođena energetskim siromaštvom (<i>energetski siromašna i rizična domaćinstva</i>) - Oko 500 domaćinstava	- Izrađen plan edukacija - Broj provedenih edukacija o energetskom siromaštvu i energetske efikasnosti - Broj osoba obuhvaćen edukacijom
	2.2.2. Informisanje i savjetovanje u pripremi dokumentacije za prijavu na javne pozive za sufinansiranje energetske obnove za domaćinstva pogođena energetskim siromaštvom	2025 - 2029	9.000,00	9.000,00	00.000,00	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj i investicije U saradnji sa: -Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti	Povećan broj građana koji su podnijeli kompletne aplikacije na javne pozive za korištenje raspoloživih finansijskih sredstava za energetsku efikasnost domaćinstava	- Domaćinstava pogođena energetskim siromaštvom (<i>energetski siromašna i rizična domaćinstva</i>) - Potencijalni podnosioci prijave na Javni poziv	- Broj pripremljenih prijava na otvorene pozive za ugrožene grupe građana. - Broj provedenih savjetovanja građana za prijave na pozive usmjerene na energetske siromašne građane
	2.2.3. Organizacija edukacije u oblasti energetske	2025 - 2029	18.000,00	9.000,00	9.000,00	-Služba za opću upravu, Služba za	Informisani i educirani predstavnici	Javne ustanove na području Grada Srebrenik	- Broj edukacija

	efikasnosti u javnim ustanovama					boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti	javnih ustanova i učenici škola o mjerama i metodama korištenja obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti	-Oko 1500 korisnika	- Broj štampanog edukativnog materijala - Broj objava, promocija u elektronskim medijima - Broj ustanova obuhvaćenih edukacijom
2.3. Javne kampanje na temu energetskog siromaštva i energetske efikasnosti	2.3.1. Kampanje „energetske pismenosti“ i „energetske efikasnosti“	2025 - 2029	21.000,00	15.000,00	6.000,00	Služba za opću upravu, Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti	Povećana informisanost građana i podignuta svijest o potrebi primjene mjera energetske efikasnosti za uštedu energije i zaštite životne sredine	Domaćinstava pogođena energetskim siromaštvom i građani Srebrenika Oko 5000 domaćinstva	- Broj javnih kampanja - Broj medijskih nastupa - Broj službenih naloga na društvenim mrežama - Izveštaj o provedenoj evaluaciji
Strateški cilj 3. Smanjiti rizik energetskog siromaštva razvojem orživog, energetski efikasnog socijalnog stanovanja									
3.1. Integrisati mjere energetske efikasnosti i mjere socijalne politike	3.1.1. Unapređenje standarda energetske efikasnosti (grijanje, topla voda, el. energija) uz visoke stope sufinansiranja za energetski siromašna domaćinstva	2025-- 2029	180.000,00	90.000,00	90.000,00	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj I investicije U saradnji sa: -Služba za opću upravu, -Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti	Unaprijeđena energetska efikasnost domaćinstava i smanjeni finansijski troškovi za obezbjeđenje potrebne količine toplotne energije kod energetski siromašnih i ugroženih domaćinstva	- Energetski siromašna domaćinstva - Oko 100 domaćinstva	- Program sa kriterijima sufinansiranja unapređenja energetske efikasnosti - Izveštaj o realizaciji Programa sa listom korisnika i finansijskim pokazateljima - Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom energetske efikasnosti

	3.1.2 Unapređenje standarda ovojnice postojećih individualnih i kolektivnih stambenih objekata uz visoke stope sufinansiranja za energetska siromašna domaćinstva	2025--2028	160.000,00	100.000,00	60.000,00	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj I investicije U saradnji sa: - Služba za opću upravu, - Služba za boračko-invalidsku zaštitu I društvene djelatnosti	Unaprijeđena energetska efikasnost ovojnice u domaćinstvima i smanjeni finansijski troškovi za obezbjeđenje potrebne količine energije kod energetski siromašnih i ugroženih domaćinstva	Energetski siromašna domaćinstva - Oko 100 domaćinstva	- Program sa kriterijima sufinansiranja unapređenja energetske efikasnosti - Izvještaj o realizaciji Programa sa listom korisnika i finansijskim pokazateljima - Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom energetske efikasnosti
	3.1.3. Mali energetska paketa efikasne tehnologije za energetska siromašna domaćinstva	2025 - 2028	36.000,00	18.000,00	18.000,00	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj I investicije U saradnji sa: - Služba za opću upravu, - Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti	Unaprijeđena energetska efikasnost domaćinstava i smanjena potrošnja električne energije kod energetski siromašnih i ugroženih domaćinstava	- Energetski siromašna domaćinstva - Oko 1000 domaćinstva	- Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom - Broj i vrsta dodijeljenih paketa energetske efikasne opreme
3.2. Unapređenje sistema zagrijavanja stambenih objekata	3.2.1. Pomoć u zamjeni neefikasnih grijnih tijela za domaćinstva u riziku od energetskog siromaštva	2025 - 2029	100.000,00	50.000,00	50.000,00	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj I investicije U saradnji sa: - Služba za opću upravu, - Služba za boračko-	Unaprijeđena energetska efikasnost domaćinstava i smanjeni finansijski troškovi za obezbjeđenje potrebne	Energetski rizična domaćinstva - Oko 100 domaćinstava	- Program sa kriterijima sufinansiranja unapređenja energetske efikasnosti - Broj domaćinstava

						invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti	količine toplotne energije kod domaćinstva u riziku od energetskeog siromaštva		obuhvaćen mjerom - Izvještaj o realizaciji Programa sa listom korisnika i finansijskim pokazateljima
	3.2.2. Uspostavljanje ekološki prihvatljivog, efikasnog i ekonomski dostupnog sistema daljinskog grijanja i priključka novih korisnika na već postojeću mrežu pogođena energetskeim siromaštvom	2025- 2029	400.000,00	100.000,00	300.000,00	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj I investicije U saradnji sa: - Služba za opću upravu, - Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti	Obezbijedeno efikasnije zagrijavanja doma i umanjeni finansijski izdaci za grijanje u domaćinstvima pogođena energetskeim siromaštvom, te smanjeno aerozagađenje na području grada	Energetskei siromašna, ugrožena i ranjiva domaćinstva - Oko 100 domaćinstava	- Broj domaćinstava koja su ugradila mjerač - Smanjenje potrošnje energenata na godišnjem nivou
3.3. Podsticanje primjene obnovljivih izvora električne energije	3.3.1. Sufinansiranje nabavke električnih uređaja za uštedu energije za domaćinstva u riziku od energetskeog siromaštva	2026- 2027	50.000,00	10.000,00	40.000,00	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj I investicije U saradnji sa: - Služba za opću upravu, - Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti	Unaprijedena energetskei efikasnost domaćinstva, smanjena potrošnja električne energije i umanjeni finansijski izdaci za energetskei ranjiva domaćinstva koja se nalaze u riziku energetskeog siromaštva	- Energetskei ranjiva domaćinstva - Oko 100 domaćinstava	- Broj domaćinstava obuhvaćen mjerom EE - Broj dodijeljenih /sufinansiranih uređaja

	3.3.2. Sufinansiranje nabavke i ugradnju energetske efikasne rasvjete za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva	2026- 2027	14.000,00	4.000,00	10.000,00	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj i investicije U saradnji sa: - Služba za opću upravu, - Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti	Unaprijedena energetska efikasnost domaćinstva, smanjena potrošnja električne energije i umanjeni finansijski izdaci za energetske ranjiva domaćinstva koja se nalaze u riziku od energetske siromaštva	- Energetski ranjiva domaćinstva - Oko 200 domaćinstava	- Broj domaćinstva obuhvaćenih mjerom EE - Broj dodjeljenih/sufinansiranih uređaja
	3.3.3. Sufinansiranje nabavke i ugradnje solarnih panela za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva	2025- 2029	300.000,00	100.000,00	200.000,00 (uključujući koridnike)	Služba za poduzetništvo lokalni razvoj i investicije U saradnji sa: - Služba za opću upravu, - Služba za boračko-invalidsku zaštitu i društvene djelatnosti	Unaprijedena energetska efikasnost domaćinstava ugradnjom solarnih panela i smanjeni troškovi električne energije za energetske ranjiva domaćinstva.	- Energetski ranjiva domaćinstva - oko 50 domaćinstava	Broj domaćinstava obuhvaćenih mjerom EE - Broj ugrađenih solarnih uređaja

Finansijski plan

Mjere	B / G	Period cijele strategije 2024-2029						Godišnji nivo									
		Ukupno	Godišnje	Finansiranje iz budžeta Grada (ukupno)	Godišnji prosjek finansiranje iz budžeta Grada	Finansiranje iz drugih izvora (ukupno)	Godišnji prosjek finansiranje iz drugih izvora	2025		2026		2027		2028		2029	
								Grad	Drugi izvori	Grad	Drugi izvori	Grad	Drugi izvori	Grad	Drugi izvori	Grad	Drugi izvori
Strateški cilj 1. Ublažiti rizik energetskog siromaštva programima socijalne pomoći																	
1.1.1. Identifikacija, praćenje i mapiranje žarišnih područja energetski siromašnih domaćinstva	5	18.000,00	3.600,00	18.000,00	3.600,00	0,00	0,00	3.600,00		3.600,00		3.600,00		3.600,00		3.600,00	
1.2.1. Novčana pomoć za subvencioniranje troškova električne energije	5	255.000,00	51.000,00	127.500,00	25.500,00	127.500,00	25.500,00	25.500,00	25.500,00	25.500,00	25.500,00	25.500,00	25.500,00	25.500,00	25.500,00	25.500,00	25.500,00
1.2.2. Novčana pomoć za subvencioniranje troškova grijanja u toku grijne sezone	5	90.000,00	18.000,00	30.000,00	6.000,00	60.000,00	12.000,00	6.000,00	12.000,00	6.000,00	12.000,00	6.000,00	12.000,00	6.000,00	12.000,00	6.000,00	12.000,00
Strateški cilj 2. Podići svijest i znanje građana o prevenciji i prevazilaženju rizika energetskog siromaštva																	
2.1.1. Provjere i savjetodavne intervencije za energetski ranjiva domaćinstva	5	36.000,00	7.200,00	18.000,00	3.600,00	18.000,00	3.600,00	3.600,00	3.600,00	3.600,00	3.600,00	3.600,00	3.600,00	3.600,00	3.600,00	3.600,00	3.600,00
2.2.1. Organizacija edukacija u oblasti energetske efikasnosti	5	18.000,00	3.600,00	9.000,00	1.800,00	9.000,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00
2.2.2. Informisanje i savjetovanje u pripremi dokumentacije za prijavu na javne pozive za sufinansiranje energetske obnove za domaćinstva pogodena energetskim siromaštvom	5	9.000,00	1.800,00	9.000,00	1.800,00	0,00	0,00	1.800,00		1.800,00		1.800,00		1.800,00		1.800,00	
2.2.3. Organizacija edukacije u oblasti energetske efikasnosti u javnim ustanovama	5	18.000,00	3.600,00	9.000,00	1.800,00	9.000,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00
2.3.1. Kampanje „energetske pismenosti“ i „energetske efikasnosti“	5	21.000,00	4.200,00	15.000,00	3.000,00	6000,00	1.200,00	3.000,00	1.200,00	3.000,00	1.200,00	3.000,00	1.200,00	3.000,00	1.200,00	3.000,00	1.200,00
Strateški cilj 3. Smanjiti rizik energetskog siromaštva razvojem održivog, energetski efikasnog socijalnog stanovanja																	
3.1.1. Unapređenje standarda energetske efikasnosti (grijanje, topla voda, el. Energija), uz visoke stope sufinansiranja za energetski siromašna domaćinstva	5	180.000,00	36.000,00	90.000,00	18.000,00	90.000,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00

3.1.2. Unapređenje standarda ovojnice postojećih individualnih stambenih objekata za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva tehnologija za energetska domaćinstva	4	160.000,00	40.000,00	100.000,00	25.000,00	60.000,00	15.000,00	25.000,00	15.000,00	25.000,00	15.000,00	25.000,00	15.000,00	25.000,00	15.000,00		
3.1.3. Mali energetska paket efikasne tehnologije za energetska domaćinstva	4	36.000,00	9.000,00	18.000,00	4.500,00	18.000,00	4.500,00	4.500,00	4.500,00	4.500,00	4.500,00	4.500,00	4.500,00	4.500,00	4.500,00		
3.2.1. Pomoć u zamjeni neefikasne grijne tijela za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva	5	100.000,00	20.000,00	50.000,00	10.000,00	50.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00
3.2.2. Pomoć pri uvođenju mjerača u objektima za kolektivno stanovanje za domaćinstva pogodena energetska domaćinstva	5	400.000,00	80.000,00	100.000,00	20.000,00	300.000,00	60.000,00	20.000,00	60.000,00	20.000,00	60.000,00	20.000,00	60.000,00	20.000,00	60.000,00	20.000,00	60.000,00
3.3.1. Sufinansiranje nabavke električnih uređaja za uštedu energije za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva	2	50.000,00	25.000,00	10.000,00	5.000,00	40.000,00	20.000,00			5.000,00	20.000,00	5.000,00	20.000,00				
3.3.2. Sufinansiranje nabavke i ugradnje energetska efikasne rasvjete za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva	2	14.000,00	7.000,00	4.000,00	2.000,00	10.000,00	5.000,00			2.000,00	5.000,00	2.000,00	5.000,00				
3.3.3. Sufinansiranje nabavke i ugradnje solarnih panela za domaćinstva u riziku od energetske siromaštva	5	300.000,00	60.000,00	100.000,00	20.000,00	200.000,00	40.000,00	20.000,00	40.000,00	20.000,00	40.000,00	20.000,00	40.000,00	20.000,00	40.000,00	20.000,00	40.000,00
UKUPNO		1.705.000,00		707.500,00		997.500,00		144.600,00	193.400,00	151.600,00	218.400,00	151.600,00	218.400,00	144.600,00	193.400,00	115.100,00	173.900,00
PROCENTI		100%		41,50%		58,50%		8,48%	11,34%	8,89%	12,81%	8,89%	12,81%	8,48%	11,34%	6,75%	10,20%

*Predviđeni iznos sredstva po pojedinim mjerama moguće je uvećati ukoliko se iznađu dodatna sredstva.

Monitoring i evaluacija

Monitoring predstavlja sistematično i kontinuirano prikupljanje, analiziranje i korištenje podataka i indikatora radi mjerenja napretka realizacije Strategije. Svrha praćenja je strateško upravljanje, odnosno pravovremena reakcija na eventualne zastoje u provedbi, novonastale probleme ili nepredviđene situacije. Praćenje treba biti kombinirano sa redovnim godišnjim izvještavanjem organa vlasti jedinice lokalne samouprave o provedbi Strategije te ukazivanjem na napredak ili eventualne zastoje uz davanje prijedloga za rješenja.

Osnova monitoring plana je formiranje grupe za praćenje, koja će na bazi postavljenih ciljeva u Strateškom planu pratiti proces i na godišnjoj osnovi izvještavati Gradsko vijeće Srebrenik i javnost o stepenu njegove realizacije. Odgovornost za praćenje realizacije Strateškog plana imaju:

- o Gradska uprava na čelu sa Gradonačelnikom imenuje Koordinacioni odbor za izradu, ažuriranje i praćenje realizacije Strategije za smanjenje energetske siromaštva Službu za poslove gradonačelnika i gradskog vijeća;
- o Nadležne gradske službe i javne ustanove koje se bave pitanjem energetske siromaštva (kroz godišnji izvještaj o radu);
- o Komisije, odbori, radne grupe koje osniva Gradsko vijeće, a koje u okviru svog djelokruga rada imaju i pitanje zaštite siromašnih;
- o Međunarodne i domaće organizacije koje imaju interes za kvalitetnu realizaciju ovog dokumenta.

Godišnji izvještaj o realizaciji Strategije priprema se s ciljem praćenja provođenja planiranih aktivnosti i ocjene doprinosa u ostvarivanju programa i mjera. U godišnjem izvještaju o realizaciji precizno se navodi da li su i u kojoj mjeri izvršene planirane aktivnosti iz akcionog plana rada, zatim očekivani i ostvareni rezultati, planirana i utrošena sredstva za izvršenje aktivnosti, i za eventualno neizvršenje, razlog za neizvršenje ili djelomično izvršenje.

Evaluaciju Strategije je moguće raditi tokom realizacije, a obavezno na kraju realizacije Akcionog plana (2029 godine), odnosno nakon realizacije Strategije, sa ciljem identificiranja nivoa postizanja strateških ciljeva i korištenja ovih i informacija o eventualnim novim strateškim pitanjima za novi ciklus planiranja.

Anexi:

Anex 1. Grupe domaćinstava pogođene energetske siromaštvom

Ekonomski i socio-demografski indikatori			Energetski indikatori			
Oblik javne novčane podrške	Socijalne kategorije stanovništva	Ekonomski status domaćinstva	Energetski status objekta	Energetska klasa objekta	Vlasništvo objekta	Vrsta stambene jedinice
Energetski siromašna domaćinstva						
- korisnici stalne novčane pomoći - korisnici privremene novačane pomoći - korisnici novčane egzistencijalne naknade - korisnici naknade civilne žrtve rata - korisnici minimalne i zagarantovane penzije - korisnici naknade po osnovu nezaposlenosti - korisnici lične invalidnine (I i II kategorija) - korisnici novčane naknade na ličnu invalidninu iz boračke zaštite (RVI) - korisnici porodične invalidnine	- Lica nesposobna za rad i privređivanje - Nezaposlene osobe - Mladi koji izlaze iz sistema socijalne zaštite - Starije osobe - Samohrani nezaposleni roditelji - Demobilisani borci - Civilne žrtve rata - Osobe sa invaliditetom (60 – 100 % oštćenja organizma) - Penzioneri - Porodice šehida i poginulih boraca - Ratni vojni invalidi (RVI)	- Domaćinstva čiji prihod ne prelazi 30% prosječne plaće u Federaciji BiH po članu domaćinstva	- Objekti bez toplotne vanjske izolacije - Objekti sa sobnim grijanjem - Električni uređaji loše energetske klase - Energetski neefikasna rasvjeta	- Objekti sa lošim karakteristikama po osnovu vizualnog pregleda objekta	- Privatni objekti	- Porodične kuće / individualno stanovanje - Kolektivni stambeni objekti
Energetski rizična domaćinstva						
- zaposleni sa niskim primanjima - korisnici minimalne i zagarantovane penzije - korisnici naknade po osnovu nezaposlenosti - korisnici novčane naknade na ličnu invalidninu iz boračke zaštite (RVI) - korisnici porodične invalidnine	- Starije osobe - Demobilisani borci - Penzioneri - Zaposleni siromašni - Samohrani roditelji - Ratni vojni invalidi (RVI)	- Domaćinstva čiji prihod ne prelazi 50% prosječne plaće u Federaciji BiH po članu domaćinstva	- Objekti bez toplotne vanjske izolacije - Objekti sa centralnim grijanjem - Objekti sa sobnim grijanjem - Električni uređaji loše energetske klase - Energetski neefikasna rasvjeta	- Objekti sa lošim karakteristikama po osnovu energetskog audita	- Privatni objekti	- Porodične kuće / individualno stanovanje - Kolektivni stambeni objekti

Anex 2. SWOT analiza

Za identifikaciju najvažnijih unutrašnjih faktora i vanjskih okolnosti od značaja za razvoj općine je korištena SWOT analiza. Utvrđivane su prilike i prijetnje, te snage i slabosti.

Identifikacija unutrašnjih i vanjskih faktora i okolnosti za grad Srebrenik

Snage: razvijena privreda; područje bogato šumom i proizvodnjom peleta; postojanje kadrovskog potencijala; povoljan geografski položaj.

Slabosti: nedovoljna razvijena svijest građana o energetske mjerama uštede; grad je u razvoju; nepostojanje strateškog dokumenta za apliciranje na fondove iz oblasti energetske siromaštva i energetske efikasnosti; nefunkcionalan gradski tim za razvoj; nedovoljno iskorišteni potencijali gradske toplane; magistralni put koji prolazi kroz grad.

Prilike: mogućnost apliciranja na sredstva viših nivoa vlasti i fondova kako domaćih tako i međunarodnih za smanjenje energetske siromaštva i energetske efikasnosti; Evropska unija kroz svoje fondove opredijeljena za rješavanje ovog pitanja (IPA i drugi evroski fondovi).

Prijetnje: stalno povećanje cijena struje, peleta, drva i uglja koje utiče na budžet domaćinstva; inflatorni tokovi koji pogađaju građane; kontinuirana politička nestabilnost; visoka stopa udjela starijeg stanovništva u općoj populaciji uz povećanje migracije i raseljavanje.

